

Maaliskuu 2026

Arvio Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen nuorten monialaisen tuen tarpeesta

– Yhteinen tilannekuva ja kehittämisen suunta

Kuntien vastuulla oleva alueellinen palvelutarpeen arviointi

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kunnat ovat laatineet arvion nuorten monialaisen tuen tarpeesta.

Arvio perustuu työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) 16 §:n 2 momentin velvoitteeseen tarkastella alueellisesti nuorten palvelutarpeita, tuen saatavuutta sekä palvelujärjestelmän toimivuutta kokonaisuutena.

Kunnat vastaavat itse arviointiprosessin rakentamisesta ja tietopohjan valinnasta, ja ne hyödyntävät tarkoituksenmukaiseksi katsomiaan lähteitä ja menetelmiä. Näin ollen arvio heijastaa ensisijaisesti paikallista asiantuntemusta ja olosuhdetuntemusta, joiden pohjalta kunta kykenee parhaiten tunnistamaan alueensa nuorten tuen tarpeet ja palvelujärjestelmän toimivuuden.

Arvion tavoitteena on muodostaa yhteinen, ajantasainen tilannekuva alueen nuorten hyvinvoinnista, työllistymisen edellytyksistä ja monialaisen tuen tarpeista. Samalla se tukee kuntien välistä yhteistyötä, palvelujen yhteensovittamista sekä vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelua ja kohdentamista.

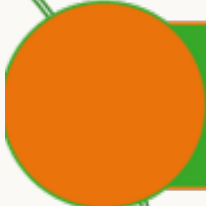

SASTAMALA

www.sastamala.fi

Suunnitelma nuorten monialaisesta tuesta 2026-2030

Meidän kaikkien yhteinen tehtävä on luoda toivoa

Nuorisolain 9 § mukaan koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi

TYM-lain 16 § mukaan toimintaedellytyksiä järjestäessään työvoimaviranomainen laatii arvion alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta.

Lastensuojelulain 12 § kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Valtakunnallinen nuorisotyön ja hallituspolitiikan ohjelma (VANUPO) 2024-2027

"Vahvistetaan nuorten hyvinvointia monialaisin toimenpitein"

KORI 1 Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin	KORI 2 Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielenterveyden tukemiseen	KORI 3 Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla
- Nuori voi hyvin koulussa ja oppilaitoksessa - Jokaisella nuorella on pääsy mieluisaan harrastukseen matalalla kynnyksellä - Työelämän ja koulutuksen ulkopuolelle jäävien nuorten määrä vähenee	- Nuorella on pääsy oikea-aikaisiin ja laadukkaisiin mielenterveyspalveluihin - Mielekäs vapaa-ajan toiminta vahvistaa nuorten mielenterveyttä	- Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon paranevat - Nuorten turvallisuuden tunne ja turvallisuus vahvistuvat - Yhteisöllisyyttä, yhdenvertaisuutta ja resilienssiä nuorten elämässä tuetaan

Nuoruus elämänvaiheena

- Nuoruudessa vastuu itsestä ja läheisistä rakentuu oman toimintakyvyn puitteissa.
- Työelämä tai mahdollinen työttömyys, talouden hallinta, vapaa-aika, harrastukset sekä sosiaaliset suhteet ja parisuhde vaikuttavat hyvinvointiin ja palveluiden käyttöön.
- Yhdenvertaiset digitaaliset palvelut, saavutettavuus, esteettömyys ja turvallisuuden kokemus kannustavat palvelujen käyttöön.
- Digiosaaminen, oppimishalukkuus ja jatkuva muutostilanne voivat kuormittaa ja aiheuttaa riskin syrjäytyä digiyhteiskunnasta.

Lähde:

Sosiaali- ja terveysministeriö, 2021

– Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisarkkitehtuuri

Valtakunnalliset ilmiöt nuorten keskuudessa

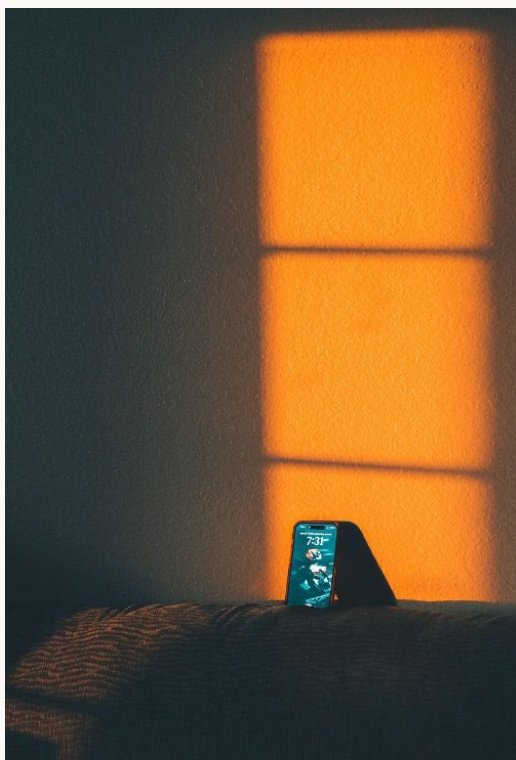
Haastaa

- Joka viides yläkoululainen tai toisen asteen opiskelija kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta.
- Korkeakouluopiskelijoilla ahdistus- ja masennusoireet ovat yleisiä.
- Tuen tarve perusopetuksessa kasvaa.
- Epäterveellinen ruokavalio, vähäinen liikunta ja ylipaino vaikuttavat jaksamiseen ja oppimiseen.
- Liikunta on edelleen suosituin harrastus, mutta terveytensä kannalta riittävästi liikkuu vain joka kolmas nuori.
- Digilaitteet ovat tärkeä osa arkea, mutta ne myös kuormittavat keskittymiskykyä ja mielenterveyttä.

Mahdollistaa

- Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt.
- Itsemurhien määrä on laskenut.
- Nuorten tulevaisuudenusko ja luottamus instituutioihin on säilynyt vahvana.
- Nuorten luottamus yhteiskuntaan on yksi Suomen tärkeimmistä voimavaroista.

Huomioita hyvinvoinnin eriytymisestä

- Nuoret eivät ole yhtenäinen ryhmä; hyvinvointi polarisoituu.
- Kodin tilanne ja sosioekonominen tausta vaikuttavat merkittävästi mahdollisuuksiin kouluttautua, työllistyä ja voida hyvin.
- Eriarvoistuminen ja ongelmien kasautuminen voivat siirtyä sukupolvelta toiselle.

Lähde:

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma (VANUPO) 2024–2027, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Koronapandemian jälkivaikutuksia

- Ahdistus, masennusoireet ja epävarmuuden kokemukset lisääntyivät.
- Sosiaaliset suhteet kärsivät rajoituksista ja kavensivat mahdollisuuksia yhteisiin kohtaamisiin, mikä lisäsi yksinäisyyttä ja heikensi nuorten osallisuuden kokemuksia.
- Kokonaisuutena pandemia loi pitkäkestoisen hyvinvointivajeen, jonka korjaaminen edellyttää sekä palvelujen vahvistamista että pitkäjänteistä, monialaista työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi

Monialaisen tuen tarpeen taustatekijät

Yhteiskunnallinen eriarvoistuminen ja ylisukupolvisuus

- Rikollisuus, kiusaaminen, syrjintä, rasismi
- Turvallinen kasvuympäristö

Hyvinvointi ja elämänlaatu

- Mielen hyvinvointi, häirintä, väkivalta
- Osallisuuden puute, epäterveelliset elintavat

Sosioekonominen asema

- Koulutukseen ja työllistymiseen liittyvät mahdollisuudet

Nuorten huoli maailman tulevaisuudesta

- Ilmastonmuutos, turvallisuusuhat

Mielen hyvinvointi

- Neuromoninaisuus, arjen hallinnan haasteet, sosiaalinen ahdistus

Kouluun kiinnittyminen

- Koulukiusaaminen, poissaolot, osallisuuden puute

Palvelujärjestelmän haasteet

- Hoitopolkujen katvealueet, resurssipula, toimimattomat palveluketjut

Perhesuhteet

- Elämäntilanteiden muutokset, vanhemmuuden muutos, taloudellinen huoli

Elintavat

- Päihteet, liikkumisen ääripäät

Koronapandemian jälkivaikutuksia

Ohjaamo, matalan kynnyksen
kohtaamispaikka

Minun tiimini-toimintamalli kokoaa
nuoren toiveen mukaisen verkoston
nuoren asioissa

Ankkuri-toimintamalli nuorille
rikoksenteikijöille

Opiskeluhuollon palvelut

Nuorisotyön menetelmät varhaiseen
puuttumiseen:
Omin jaloin ja valomerkki-
keskustelut

Suunnitelmallinen nivelvaiheiden tuki,
tarjolla on riittävästi erilaisia
koulutuspolkuja (mm. tutkintoon
valmentava koulutus, aikuisten
perusopetus jne.)

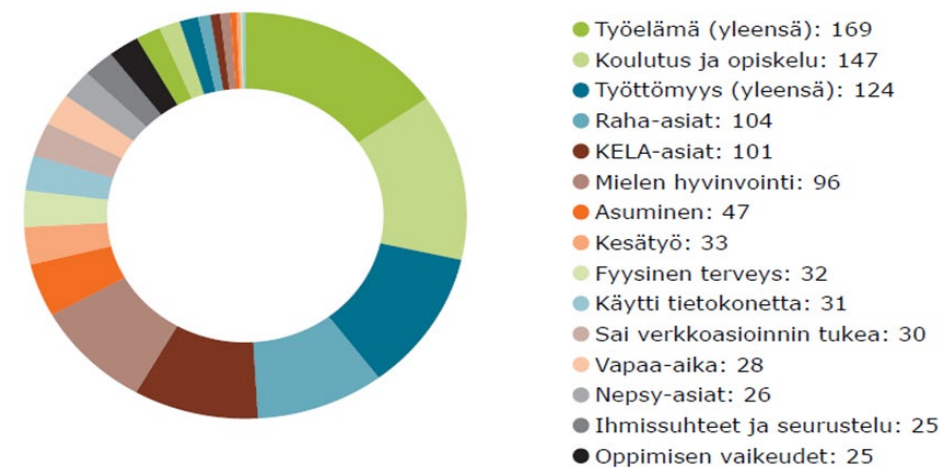
Sastamalan Ohjaamo

- Ohjaamotoiminta käynnistynyt tammikuussa 2025
- Avoinna ilman aikavarausta keskiviikkoisin ja torstaisin klo 12-15
- Asiantuntijoina paikalla viikoittain työvoima-asiantuntija, etsivä nuorisotyöntekijä, Saskyn koulutusohjaaja, Pirhan työikäisten sosiaaliohjaaja, Sekasin Live-työntekijä, ammatinvalintapsykologi (aikavarauksella). Lisäksi säännöllisesti paikalla Pirhan työkykykoordinaattori.
- Nuorille säännöllisesti infoja/ryhmiä Ohjaamon vuosikellon mukaisesti, teemoina muun muassa talous, työ ja opiskelu, mielen hyvinvointi, osallisuus, terveys, vapaa-aika. Lisäksi etsivät järjestää ryhmätoimintaa Ohjaamolla yhdessä muun muassa Nuorten työpaja Rotvallin ja Mielen ry/Tukitalon kanssa, jossa painopisteenä on ollut sosiaalinen vahvistuminen ja osallisuus
  - Ryhmiä/infoja yhteensä vuoden 2025 aikana ollut 39

Vuoden 2025 tilastoa kävijämääristä

2.2 Käyttökerrat ikäryhmittäin (yksilöt)

	Poikia/Miehiä	Tyttöjä/Naisia	Muu	Ei tiedossa	Henkilöä	%
18-24 v.	92	49	5	26	172	(61.65%)
25-29 v.	36	36	0	9	81	(29.03%)
Ei tiedossa	5	4	0	12	21	(7.53%)
16-17 v.	3	2	0	0	5	(1.79%)
Yhteensä	136	91	5	47	279	

Sastamalan tilannekuva 2025

Nuorten hyvinvoinnin edistäminen edellyttää ajantasaista ja paikallisesti tarkkaa tietoa siitä, miten valtakunnalliset ilmiöt näyttäytyvät omassa kunnassa.

Seuraavilla dioilla oleva tilannekuva kokoaa Sastamalan nuorten hyvinvointia koskevaa tietoa eri toimijoiden näkökulmasta ja perustuu useisiin yhteistyössä koottuihin aineistoihin. Sen avulla tunnistetaan vahvuuksia ja kehittämiskohteita, jotka vaikuttavat nuorten arkeen, osallisuuteen ja palvelujen tarpeeseen.

Tilannekuva toimii perustana konkreettisille toimenpiteille ja yhteistyölle – se suuntaa resursseja sinne, missä tarve on suurin, ja tekee näkyväksi nuorten elinolojen muutoksia. Tämä on erityisen tärkeää, koska nuorten hyvinvointi ei jakaudu tasaisesti, ja monien ilmiöiden taustalla on alueellista ja sosioekonomista vaihtelua.

Tilannekuvaa on koottu muun muassa Ohjaamo-työpajassa (8/2024), nuorisovaltuuston tilannekuvasta (10/2024), Perhekeskuksen työpajasta (1/2025), nuorten palveluiden verkostosta (3/2025), etsivään nuorisotyötä koskevan SOVARI-kyselyn ja kouluterveyskyselyn (2025) tuloksista

Sastamalan tilannekuva 2025

Mielen hyvinvointi ja resilienssi	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 8.-9.lk Lukio AOL 22 % 18% 23%	Voi vaikuttaa siihen millainen omasta tulevaisuudesta tulee 8.-9.lk Lukio AOL 76 % 83% 73%
Harrastaminen	Harrastaa liikuntaa itsenäisesti vähintään kerran viikossa 8.-9.lk Lukio AOL 66 % 75 % 57 %	Harrastaa taidetta tai kulttuuria itsenäisesti vähintään kerran viikossa 8.-9.lk Lukio AOL 21 % 30% 10%
Riippuvuudet	Käyttää päivittäin sähkötupakkaa, savukkeita, nuuskaa tai nikotiinipusseja 8.-9.lk Lukio AOL 13% 9% 41%	Ei ole syönyt tai nukkunut netin takia 8.-9.lk Lukio AOL 13% 11% 17%
Ravitsemus, terveys	Syö koululounasta päivittäin 8.-9.lk Lukio AOL 28 % 67% 71%	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 8.-9.lk Lukio AOL 21% 20% 34%
Sosiaaliset suhteet	Ei yhtään läheistä ystävää 8.-9.lk Lukio AOL 8% 4% 7%	Voi keskustella asioista vanhempien kanssa usein tai melko usein 8.-9.lk Lukio AOL 72 % 78% 67%
Syrjintä, väkivalta, häirintä	Kokenut seksuaalista häirintää koulussa 8.-9.lk Lukio AOL 4% 1% 11%	Kokenut seksuaalista häirintää julkisessa tilassa 8.-9.lk Lukio AOL 8% 9% 11%
Talous	Oma taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi Lukio AOL 45% 66%	

Indikaattori on merkitty punaiselle, jos trendi on mennyt huonompaan suuntaan viime vuosin ja vihreälle, jos trendi on ollut parempaan suuntaan viime vuosina. Mustalla ovat luvut, jotka ovat pysyneet ennallaan tai niiltä ei ole tuloksia aiemmilta vuosilta. Kouluterveyskyselyn osalta on verrattu vuosia 2023-2025

Sastamalan tilannekuva 2025

Luottamus avunsaantiin	Luottaa saavansa apua kun sitä tarvitsee 8.-9.lk Lukio AOL 57 % 73 % 61 %
Harrastaminen	Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa 8.-9.lk Lukio AOL 73% 87% 69%
Työssäkäynti	Tekee koulutyön ohella palkallista työtä 8.-9.lk Lukio AOL 26% (+8% v.2023) 28 % (-8% v. 2023)
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin, kunta ja hyvinvointialue	Syrjäytymisriskissä olevat 18-24-vuotiaat (ei työssä, ei opiskele, ei varusmiespalveluksessa) 2023: 19% Miehet: 22% Naiset 16%
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin, hyvinvointialue	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18-34-vuotiaat % vastavanikäisestä väestöstä 2024: 2,2% eli noin 70 nuorta aikuisia
Polku eteenpäin	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa 18-24 vuotiaat 2023: 7 % eli noin 100 nuorta aikuista

Tilannekuvasta yhteisiksi tavoitteiksi

- Sastamalan tilannekuva tarjoaa konkreettisen perustan yhteiselle suuntaamiselle. Kun tiedämme, missä nuorten hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet paikallisesti sijaitsevat, voimme asettaa tavoitteet, jotka vastaavat todellista tarvetta.
- Tavoitteet eivät synny irrallaan, vaan rakentuvat tilannekuvan pohjalta – yhdessä toimien ja tietoa hyödyntäen. Yhteisten tavoitteiden avulla voimme suunnata toimenpiteitä, seurata kehitystä ja arvioida vaikutuksia systemaattisesti.
- Keskeistä on, että tilannekuvaa ei pidetä vain kartoituksena, vaan se toimii aktiivisena työkaluna nuorten osallisuuden vahvistamiseksi, eriarvoisuuden kaventamiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Seuraavat diat sisältävät keskeiset tavoitteet Sastamalassa sekä niihin liittyvät toimenpiteet ja mittarit.

**Jokaisella nuorella on
mahdollisuus hyvään
arkeen**

- Mielen hyvinvointi
- Terveelliset elintavat
- Hyvät ihmissuhteet
- Toimivat raha-asiat
- Vaikuttamismahdollisuudet
- Yhdenvertaisuus

**Jokaisella nuorella on
polku eteenpäin**

- Nuori voi hyvin koulussa ja oppilaitoksessa
- Nivelvaiheet ovat vakaita
- Työelämään siirtyminen on saumatonta

Nuorten palveluiden verkosto tekee sujuvaa monialaista työtä, joka mahdollistaa varhaisen tuen

Tavoitteena	Työskentely suunnitelmakaudella	
Mittarit 1. Kouluterveyskysely (8.-9.lk, lukion ja AOL 1.-2.vuoden opiskelijat): Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus (summaindikaattori) Voi vaikuttaa siihen millainen omasta tulevaisuudesta tulee Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia Harrastaa liikuntaa itsenäisesti vähintään kerran viikossa vapaa-ajallaan Käyttää päivittäin sähkötupakkaa, savukkeita, nuuskaa tai nikotiinipusseja (summaindikaattori) Käyttää alkoholia viikoittain Syö koululounasta päivittäin Kokenut seksuaalista häirintää koulussa vuoden aikana Ei yhtään läheistä ystävää Voi keskustella asioistaan vanhempien kanssa usein tai melko usein	Jokaisella nuorella on mahdollisuus hyvään arkeen	Vastuutiimi: Nuorten palveluiden verkosto
		Mielen hyvinvointi - Matalan kynnyksen lähipalveluita on saatavilla myös Paikallisesti, esimerkiksi walk-in terapia - Vertti-mentoritoiminnan pilotti Hyvät ihmissuhteet - Nuorille on tarjolla kohtaamispaikkoja: nuorisotilat ja Ohjaamo - Nuoren mieli ABC-koulutusta on tarjolla ammattilaisille Yhdenvertaisuus - Kouluilla ja oppilaitoksilla on voimassaolevat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat - Vahvistetaan koulutuksella ammattilaisten kykyä kohdata erilaisia nuoria Terveelliset elintavat - Liikuntaneuvontaa on tarjolla nuorille maksutta Toimivat raha-asiat - Myös Ohjaamossa on mahdollisuus Kela-asiointiin etäyhteydellä Vaikuttamismahdollisuudet - Nuorisovaltuuston toiminta suunnitelman mukaisesti - Nuorisovaltuuston edustajat Perhekeskuksen ohjausryhmässä - Nuoret ovat mukana Ohjaamo-toiminnan suunnittelussa

Tavoitteena 1. Nuori voi hyvin koulussa ja oppilaitoksessa 2. Nivelvaiheet ovat vakaita 3. Työelämään siirtyminen on saumatonta	Työskentely suunnitelmakaudella Nuori voi hyvin koulussa ja oppilaitoksessa • Oppimisen tuen uudistuksen edellyttämät muutokset toteutuvat kaikilla asteilla sovitusti ja luovat kestävää pohjaa nuoren polulle. Nivelvaiheet ovat vakaita • Varmistetaan, että tarjolla on riittävästi eri koulutuspolkuja, esimerkiksi: - Opistovuosi oppivelvollisille - Aikuisten perusopetusta - Tutkintoon valmentavaa TUVA-koulutusta - Työpajatoimintaa (Rotvalli) Työelämään siirtyminen on saumatonta • Kestävän yrittäjyyden polku nuorille (ESR-hanke) • Nuorten palveluiden verkosto löytää myös omasta toiminnastaan työkokeilupajakoja nuorille

Tavoitteena 1. Nuorten palveluiden verkoston tavoitteellinen työskentely (Nuorisolaki 9 §) 2. Sujuva monialainen yhteistyö	Työskentely suunnitelmakaudella Nuorten palveluiden verkoston tavoitteellinen työskentely • Nuorten palveluiden monialainen verkosto kokoontuu säännöllisesti ja seuraa nuorten suunnitelman toteutumista • Toiminta on tavoitteellista: yhteinen tilannekuva, konkreettiset toimenpiteet ja toiminnan arviointi • Toimijoiden hankkeet on viety yhteiseen hankeportfolioon • Näkymä-työkalun käyttöönotto Sujuva monialainen yhteistyö • Pirhan konsepti Minun tiimistä on käytössä. Useita tapaamisia toteutuu vuosittain.
Mittarit 1. Kouluterveyskysely: Luottaa saavansa apua kun sitä tarvitsee 2. Nuorten toteutuneet Minun tiimini-tapaamiset 3. Nuorten palveluiden verkoston toimijoille tehtävä erillinen kysely	Nuorten palveluiden verkosto tekee sujuvaa monialaista yhteistyötä Vastuutiimi Perhekeskuksen ohjausryhmä Nuorten palveluiden verkosto

Hankeportfolio

- Kokoa yhteisen nuorten palveluiden verkostotoimijoiden kaikki käynnissä ja suunnitteilla olevat nuoriin kohdistuvat hankkeet
- Hyödyt:
  - Mahdollistaa yhteisen tilannekuvan, priorisoinnin ja työnjaon.
  - Toisiaan vahvistavat toimet
  - Tekee verkoston toiminnasta enemmän päämäärätietoista
  - Parantaa palveluiden jatkuvuutta
  - Tukee yhteistä rahoituksen hakua ja vaikuttavuuden osoittamista

Hankeportfolio, malli

Perustiedot hankkeesta (hankkeen nimi, yhteyshenkilö, alku-loppu, rahoituslähde)	Kohderyhmä (esim. ikä, nivelvaihetilanne ym.)	Keskeinen tavoite	Keskeiset toimenpiteet	Nuorten osallisuus suunniteluun ja toteutukseen.	Vaikutukset/odotettu muutos	Miten toiminta jatkuu hankkeen jälkeen/kytk entä palvelukokonaisu uteen

PARKANO

Arvio parkanolalaisten ja kihniöläisten nuorten monialaisesta palvelun tarpeesta

Laki nuorten työllistymisen monialaisesta edistämisestä 16 §

Laki nuorten työllistymisen monialaisesta edistämisestä 16 §

- Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle. Nuorten työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.
- Toimintaedellytyksiä järjestäessään työvoimaviranomainen laatii arvion alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta. Työvoimaviranomainen neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelun järjestämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi. Palvelun tulee olla nuorten helposti saavutettavissa.
- Työvoimaviranomaisen on varmistettava, että sen toimialueen yhteispalvelulla on sovittuna palveluiden ja toiminnan yhteensovittamisesta vastaava henkilö. Yhteispalvelun osapuolet sopivat yhteispalvelun organisoinnista ja kustannusten jaosta.

Nykytilanteeseen vaikuttavia valtakunnallisia uudistuksia

Hyvinvointialueuudistus

Työvoimapalvelu-uudistus

Oppivelvollisuuden nosto

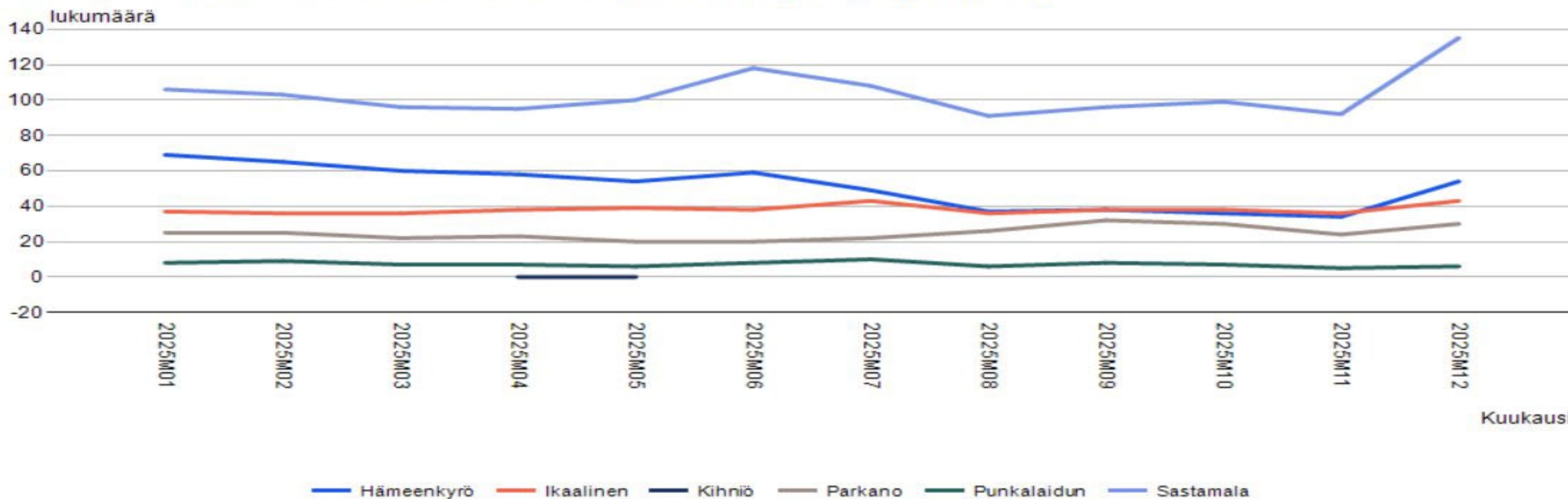
Lukuisat lakimuutokset

Alle 25-vuotiaiden työttömyys LPT-alueella on noussut

PARKANO

Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta kk:n lopussa muuttujina Alue ja Kuukausi. Alle 25-v. työttömät työnhakijat (lkm.).

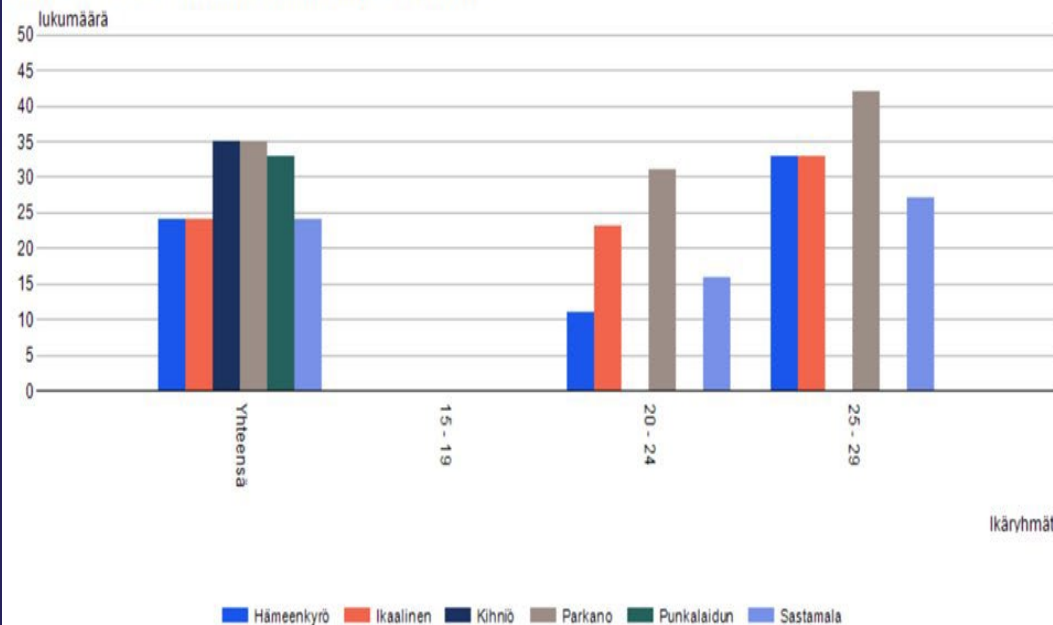

Työllisyyden aktivointiasteet pudonneet myös nuorilla koko LPT-alueella vuoden aikana

PARKANO

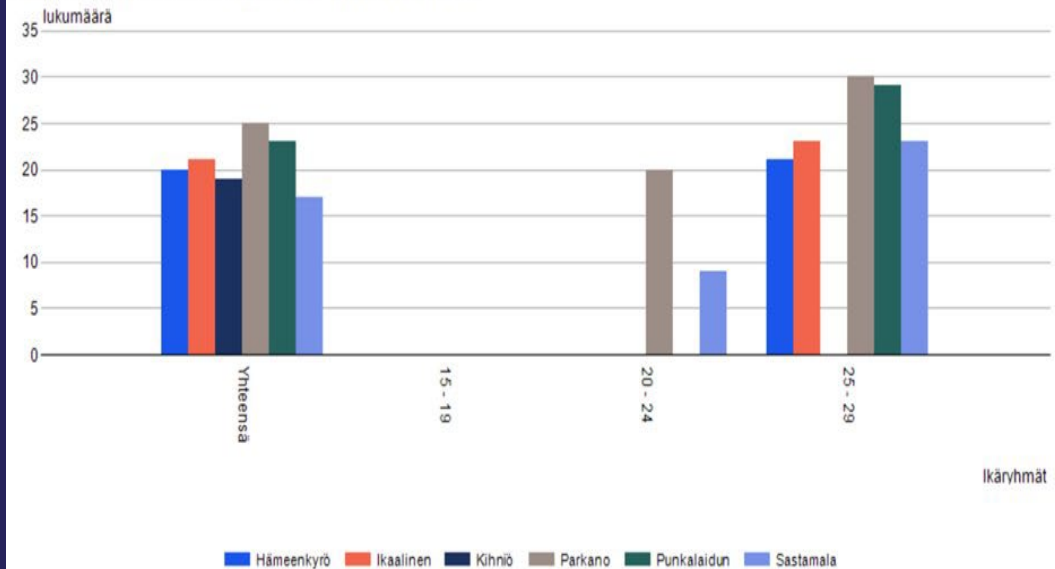
1/2025

Aktivointiaste ja palveluissa olevat laskentapäivänä muuttujina Alue ja Ikäryhmät. Yhteensä, Aktivointiaste laskentapäivänä (%), 2025M01.

1/2026

Aktivointiaste ja palveluissa olevat laskentapäivänä muuttujina Alue ja Ikäryhmät. Yhteensä, Aktivointiaste laskentapäivänä (%), 2026M01.

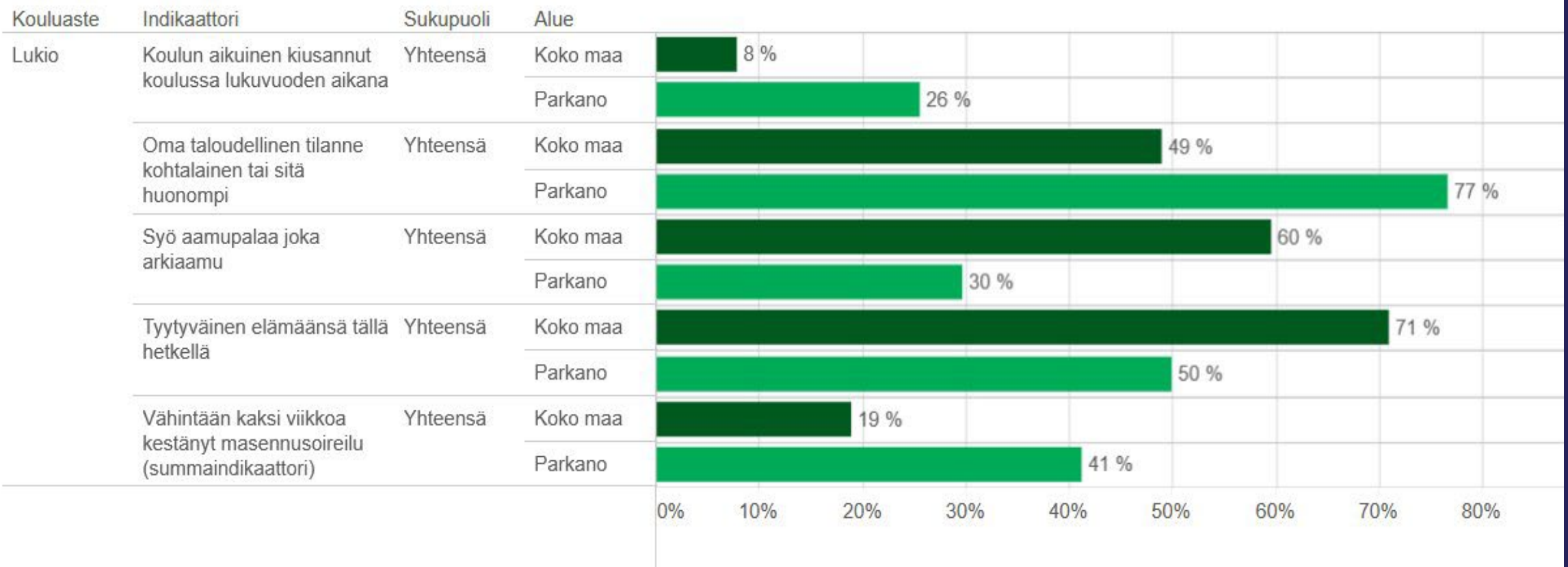

Kihniöläisten nuorten määrä on niin vähäinen, että se ei näy tilastoissa. Parkanossa pudotusta yhteensä on yli 20 henkilöä.

Kouluterveyskyselyn tuloksista lukio:

Kehityskohteet suhteessa koko maan tulokseen, 2025

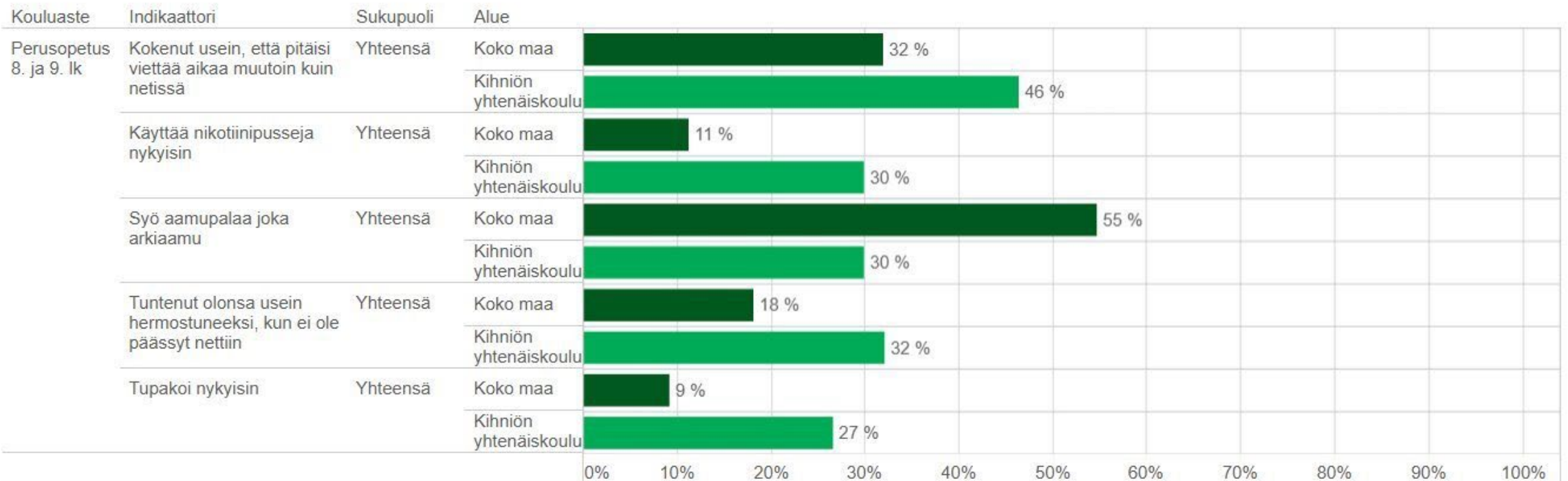
Alueen viisi negatiivisinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen.

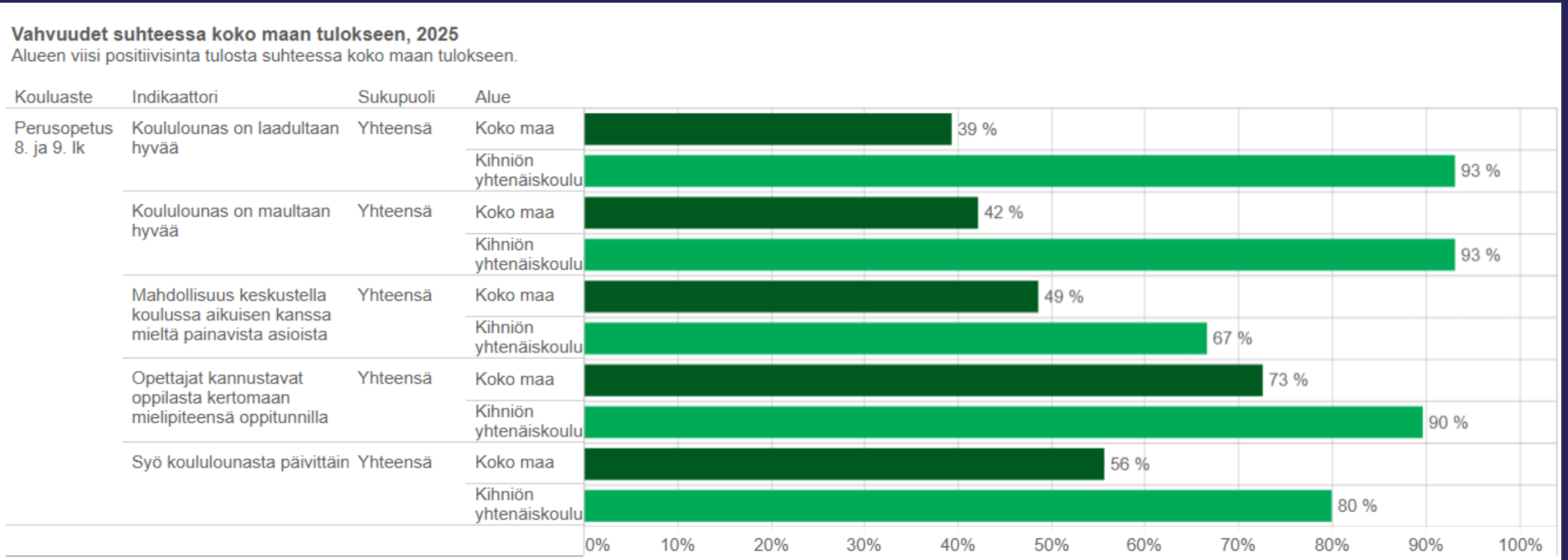
Kouluterveyskyselyn tuloksista kehityskohteet 8 ja 9lk:

Kehityskohteet suhteessa koko maan tulokseen, 2025

Alueen viisi negatiivisinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen.

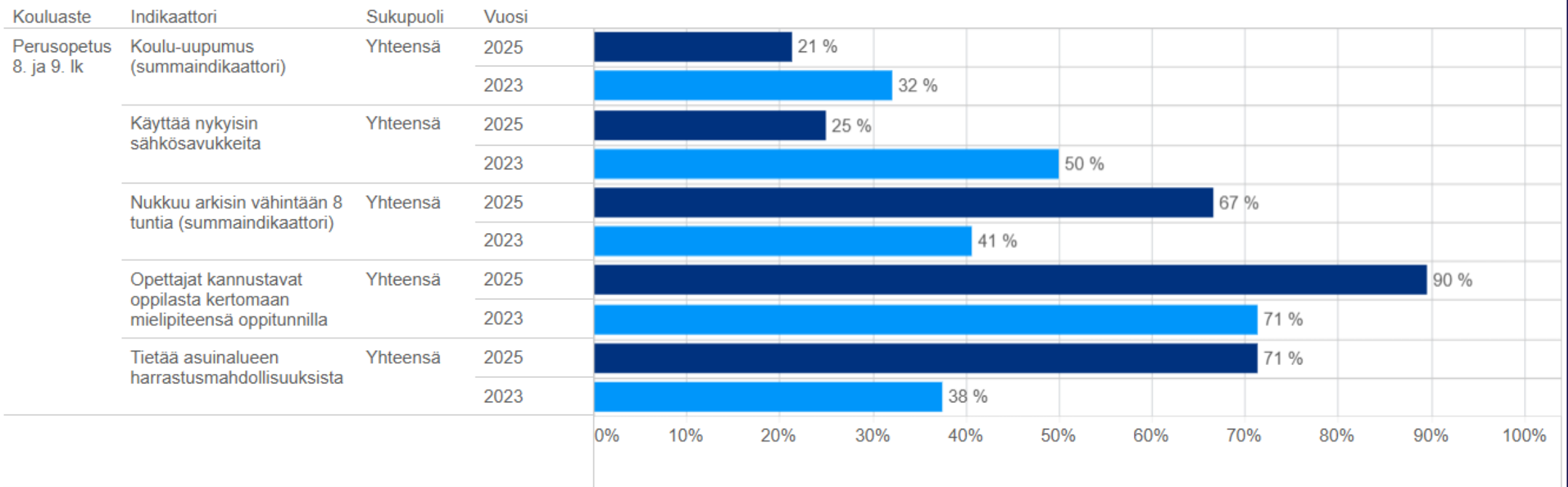
Kouluterveyskyselyn tuloksista kehityskohteet 8 ja 9lk:

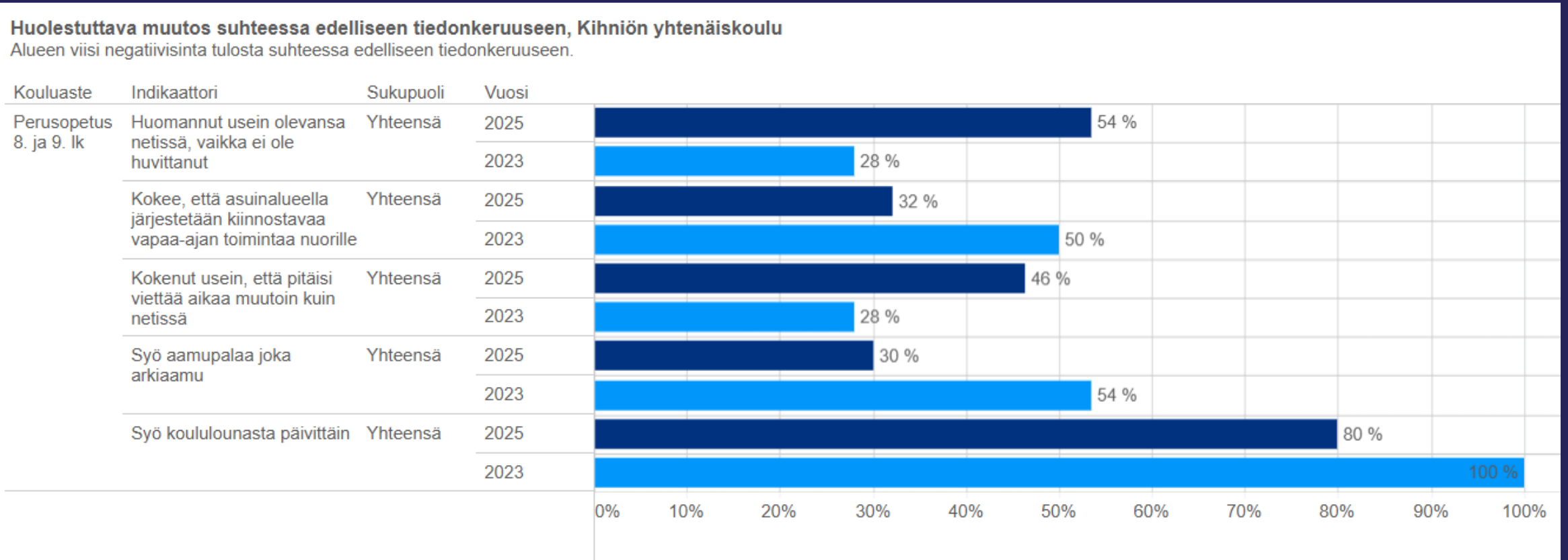
Kouluterveyskyselyn tuloksista kehityskohteet 8 ja 9lk:

Myönteinen muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Kihniön yhtenäiskoulu

Alueen viisi positiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

Kouluterveyskyselyn tuloksista kehityskohteet 8 ja 9lk:

Väestöennusteen mukaan väestön määrä väheneekaikissa ikäryhmissä Parkanossa ja Kihniössä

Väestöennuste 2024: Väestö 31.12. muuttujina Alue, Vuosi, Sukupuoli, Tiedot ja Ikä

	Yhteensä				
	Väestö 31.12. (ennuste 2024)				
	0 - 14	15 - 24	25 - 44	45 - 64	65 -
Kihniö					
2025	189	108	298	443	656
2035	134	90	265	354	626
2045	131	76	267	362	522
Parkano					
2025	741	500	1 116	1 460	2 171
2035	617	417	1 011	1 334	2 106
2045	596	353	971	1 417	1 895

Laki nuorten työllistymisen monialaisesta edistämisestä 16 §

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2023	2024
Henkilöitä keskimäärin toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa info ind. 4015	Kihniö	yhteensä	1,5	1,6
	Parkano		1,3	1,4
Perustoimeentulotukea vuoden aikana saaneet kotitaloudet info ind. 4019	Kihniö		36	27
	Parkano		187	192
Perustoimeentulotuki, euroa / asukas (reaalihinnoin) info ind. 5237	Kihniö		54,4	39,5
	Parkano		67,5	70,7
Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 405	Kihniö			
	Parkano		11,2	14,1
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä info ind. 1248	Kihniö		42	32
	Parkano		220	209

Kihniössä perustoimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä on vähentynyt vuodesta 2023 vuoteen 2024 ja maksettavat eurot pienentyneet asukasta kohden

Parkanossa perustoimeentulotukea saavien määrä on kasvanut, joten niiden kustannukset/asukas ovat nousseet.

Toimeentulotuen saajat kuuluvat keskimäärin pieniin kotitalouksiin ja niiden määrä oli vähentynyt molemmissa kunnissa. Nuorten osuus toimeentulotuen saajissa on kasvanut Parkanossa.

Nykytilan kuvausta Parkanossa ja Kihniössä

- Suurin osa nuorista voi hyvin ja elää tasa-painoista arkea, mutta tukea tarvitsevien tilanteet ovat polarisoituneet ja arjessa toimiminen vaikeutunut
- Päihteiden käyttö on nuorilla vähentynyt vaikkakin nikotiipussien käyttö noussut, huumausaineiden käyttöä ilmenee jonkin verran
- Turvallisuuden tunne heikentynyt, seurannassa:
  - Koulupudokkaat
  - Koulupoissaolot
  - NEET-nuorten määrä sekä nuoriin liittyvät ilmiöt

Etsivällä nuorisotyöntekijällä asiakkaita listalla 55

- Aktiivisia asiakkaita tällä hetkellä 14
- Eniten 19-25 –vuotiaita nuoria
Paljon asiakkaita, joilla ei ole toisen asteen tutkintoa
- Nuorten tavoitteet monesti on töihin tai koulutukseen, mutta nuoren sen hetkinen tilanne ei tue tavoitetta
- Arjen ja elämänhallinnan taidot ovat heikot

Nykytilan toimintakuvausta

Parkano, Kihniö

- **Ohjaamojen ja nuorten monialaisten yhteispalvelupisteiden tilanne alueella**
- Ohjaamo Parkanon asiointipisteen tiloissa auki maanantaisin 13.1.2025 alkaen klo 12.30-15.30.
- Kävijöitä kevätkaudella ollut mm. etsivän nuorisotyöntekijän ja starttiohjaajan kutsumana, kuukausilukumäärä 1-4 nuorta.
- Kävijöitä syyskaudella ollut vähän, kuukausilukumäärä 0-5 nuorta.
- Yhteensä Ohjaamossa kävijöitä vuonna 2025 tilastoitu 28 nuorta.
- Ohjaamo muuttanee syyskaudella 2026 Perheiden taloon (Parkanontie 50)
- Ohjaamotoiminnan ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.
- Ohjaamossa paikalla työllisyyspalveluiden asiantuntija, startti-ohjaaja ja etsivä nuorisotyöntekijä
- Kuukausittain paikalla myös Pirhan työntekijä
- Sasky koulutusohjaaja paikalla noin 3 krt/lukukausi
- Maaliskuusta 2026 alkaen ohjaamossa saatavilla Walk In –terapiaa

Nykytilan toimintakuvausta Parkanossa

Entticofee lisäkillä 2 krt/kk ja lukiolla 1 krt/kk

Jalkautuvaa nuorisotyötä koulunuorisotyöntekijän kanssa lisäkillä n. 1 krt/viikossa

Nuorten Startilla;

Tammi–toukokuussa valmennuksessa mukana 9 nuorta, Startti neljänä päivänä viikossa

1.8.2025 alkaen valmennuksessa 5 nuorta, Startti kahtena päivänä viikossa

Sopimuksetonta toimintaa järjestetään yhdessä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa, tavoitteena nuoren siirtyminen valmennukseen tai muihin palveluihin

Olkkari-toiminta kerran kuussa

→ maksuton ja päihteetön kohtaamispaikka 18–30-vuotiaille

→ tavoittanut syrjäytyneitä NEET-nuoria*

Perjantain pelivuoro puntilla

→ tarkoitettu 18–30-vuotiaille

→ hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Jalkautuva nuorisotyö osana nuorisopalveluita

Työllisyyden palvelut alle 30-vuotiaille

- Parkanon Ohjaamo
- Walk-in terapia
- Asiointipiste on avoinna kaikille ja tarvittaessa saat myös etäyhteyden Kelan asiantuntijaan.
- muut työvoimapalvelut, kuten
  - säännölliset yksilökohtaiset tapaamiset asiantuntijan kanssa
  - uraohjaus
  - uravalmennus
  - starttivalmennus, jonka nuorisopalveluiden tuottama 7 viikon työllisyysvalmennus ja se tähtää työelämävalmiuksien parantamiseen. Palvelun tuottaminen aloitettu 2026.
  - erilaiset työnhakuvalmennukset ja työhönvalmennus, joita on sekä yksilö- että ryhmävalmennuksina ja esimerkiksi Petäjäopisto tuottaa osan niistä
- TYM-palvelut yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa

Parkanon nuorisopalvelut

Tarjoavat nuorille tekemistä, tiloja sekä turvallisia aikuisia. Nuorisopalvelut tekevät myös moniammatillista yhteistyötä eri tahojen kanssa nuorten hyvinvoinnin sekä kasvu- ja elinolojen kehittämiseksi. Nuorisotyön perussuunnitelma eli NUPS kuvaa ja sanoittaa parkanolaisen nuorisotyön kasvatuksellisuutta, arvoja sekä työmuotoja.

- Harrastamisen Suomen mallin kerhot
- Nuorten Startti (elämänhallintaan keskittyvä ja ohjaava toiminta)
- Valkoisen talon nuorisotila
- Etsivä nuorisotyö
- Koulunuorisotyö
- Jalkautuva nuorisotyö
- https://parkano.fi/wp-content/uploads/2025/01/NUPS_16.1.2025_-Parkanon-kaupunki.pdf

Parkanon kaupunki muut suunnitelmat

Lastensuojelulaki 12 §

- Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.
- Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma uusi valmistuu keväällä 2026

Nuorisolaki 9 §

- Kunnassa on toimittava monialainen yhteistyöverkosto jonka tehtävänä on koota ja arvioida tietoja nuorten tilanteesta alueellaan, sekä edistää nuorille suunnattujen palveluiden yhteensovittamista ja yhteistyötä.
- Parkanon Nuorten palvelu- ja ohjausverkosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja tarvittaessa

Tekijöitä ja verkostoja

Arvio Ikaalisten nuorten palvelutarpeesta

Tym lain 16§ mukainen arvio

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 16 §

Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle. Nuorten työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.

Toimintaedellytyksiä järjestäessään työvoimaviranomainen laatii arvion alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta. Työvoimaviranomainen neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelun järjestämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi. Palvelun tulee olla nuorten helposti saavutettavissa.

Työvoimaviranomaisen on varmistettava, että sen toimialueen yhteispalvelulla on sovittuna palveluiden ja toiminnan yhteensovittamisesta vastaava henkilö. Yhteispalvelun osapuolet sopivat yhteispalvelun organisoinnista ja kustannusten jaosta

Avoinna tiistaisin klo 10-14 ja torstaisin klo 13:30-17:30

- Ohjaamolle rakennettu vuosikello, jossa eri teemoja (mm. Ohjaamojen Onni-teema). Ohjaamoon voi tulla aina myös oman huolenaiheen kanssa.
- Asiantuntijoina paikalla vaihtelevasti on työllisyyspalvelujen asiantuntijat, etsivä nuorisotyöntekijä, kotoutumisen ohjaajat, asiointipisteen palveluneuvoja, starttipajan ohjaajat, elinkeinotiimi, sosiaaliohjaaja, oppilaitoksien edustaja (SASKY, TAMK), diakoni, liikuntakoordinaattori, uraohjaaja, ammatinvalintapsykologi
- Kävijämäärät koko vuoden olleet vähäisiä– Koko vuoden ajalta kirjattuja käyntejä vain 16, vierailevat asiantuntijat eivät ole aina täyttäneet lomaketta– Teemat mm. moniammatillinen tilannekartoitus, kelan hakemusten täyttöä, walk in –terapia, raha-asiat, koulutus, asumiseen liittyvä neuvonta, kesätyön hakeminen, sosiaaliohjaus, mielen hyvinvointi, vapaamuotoinen oleskelu, seurustelu ja ihmissuhteet

Onnistumiset

- Oman ekosysteemin hyödyntäminen on ollut kaikkien yhteinen tahtotila
  - Asiantuntijoita on ollut helppo saada mukaan
  - Tilassa on aina kelan videoneuvotteluyhteys saatavissa - nuoren asia on saatu heti etenemään tai hoidettua
- Onnistunut pilotti Jännä-ryhmän verkkototeutuksesta yhdessä Onni-työntekijän kanssa.

Palveluita ja toimintamalleja, joilla Ikaalisissa vastataan monialaisesti nuorten tuen tarpeeseen

Ohjaamo, matalan
kynnyksen
kohtaamispaikka

Etsivä
nuorisotyöntekijä

Nuorten
starttipaja

Opiskeluhuollon
palvelut TYM-työ

Minun tiimini-malli,
pilotoitu
perhekeskuksessa

Vieraskielisten
kotoutumisen
edistäminen

Ennaltaehkäisevä
päihdetyöryhmä

Nuorten ohjaus- ja
palveluverkosto

Ikaalisten tilannekuva 2025

Mielen hyvinvointi ja resilienssi	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 8.-9.lk 21% Lukio 19%	
Harrastaminen	Harrastaa liikuntaa itsenäisesti vähintään kerran viikossa 8.-9.lk 82% Lukio 85%	Harrastaa taidetta tai kulttuuria itsenäisesti vähintään kerran viikossa 8.-9.lk 52% Lukio 65% AOL 41%
Riippuvuudet	Käyttää päivittäin sähkötupakkaa, savukkeita, nuuskaa tai nikotiinipusseja 8.-9.lk 10% Lukio 19%	
Ravitsemus ja terveys	Syö koululounasta päivittäin 8.-9.lk 56% Lukio 62%	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 8.-9.lk 20% Lukio 22%
Sosiaaliset suhteet	Ei yhtään läheistä ystävää 8.-9.lk 7%	Voi keskustella asioista vanhempien kanssa usein tai melko usein 8.-9.lk 91%
Talous	Perheen taloudellinen koettu tilanne kohtalainen tai sitä huonompi Lukio 34% AOL 40%	

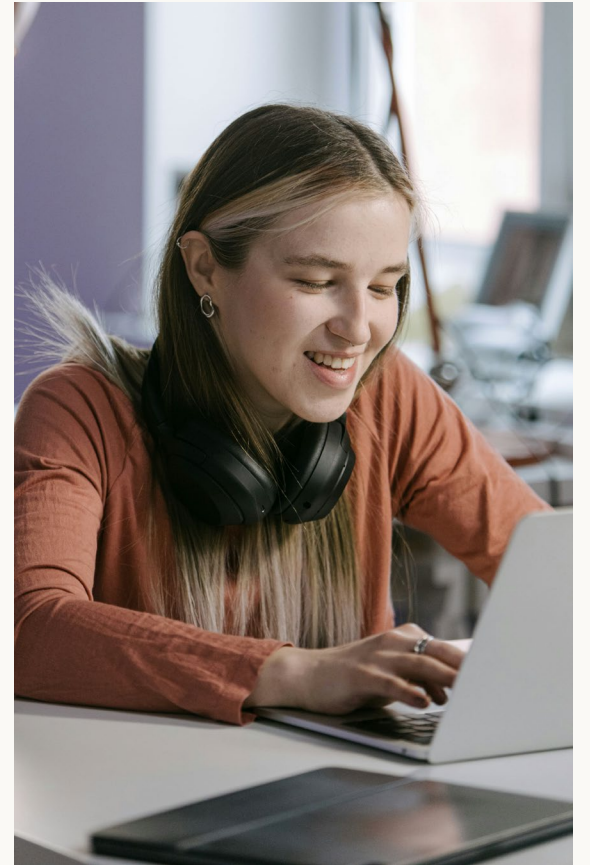
Ikaalisten tilannekuva 2025

Syrjintä, väkivalta ja häirintä	Kokenut seksuaalista häirintää koulussa 8.-9.lk 4%
Harrastaminen	Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa 8.-9.lk 82% Lukio 85%
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin, kunta ja hyvinvointialue	Syrjäytymisriskissä olevat 18-24-vuotiaat (ei työssä, ei opiskele, ei varumiespalveluksessa) 2023: 19% 2024: 16.2% (Miehet: 43 hlö, Naiset: 20 hlö)
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin, hyvinvointialue	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18-34-vuotiaat % vastavanikaisesta väestöstä 2024: 2,9% eli noin 27 nuorta aikuista
Polku eteenpäin	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat 4.1%, n.19 hlö

Nuorten tilannekuva 2025 Ikaalisissa

- Etsivä nuorisotyöntekijällä kokonaisasiakkuuksien määrä joulukuussa 87
- Nuorten startilla 21 hlö
- Alle 30- vuotiaita työttömiä työnhakijoita 50 hlö, joista 37 hlö alle 25-vuotiaita (marraskuu 2025)
- Alle 30-vuotiaita työnhakijoita oli helmikuussa 2026 96, joista työttömänä 53.
- Polarisaatio lisääntynyt
- Päihdetilanne rauhallinen, ei näkyviä ilmiöitä. Onko tyyntä myrskyn edellä.
- Näyttäytyy tarve todella matalan kynnyksen palveluille
  - Ahdistuneisuushäiriöt
  - Sosiaalisten tilanteiden pelot
  - Nepsy vaikeudet
  - Laaja-alaiset oppimisvaikeudet/ lievä kehitysvammaisuus

Ikaalisten erityispiirteitä

- Maantieteellisesti haastava kuntarakenne
- Pohjoismaiden laaja-alaisin käsi- ja taideteollisuusoppilaitos
  - Tuo monenlaisia opiskelijoita Ikaalisiin yli 100 kunnasta
  - Opiskelijoissa paljon vahvan tuen tarvitsijoita
  - Lisää koulupudokkaiden määrää paikkakunnalla
- Edulliset vuokra-asunnot, joita runsaasti tarjolla - houkuttelee asiakkaita joilla ei ole tavoitteena työ tai koulutus

Ammattilaisten ja sidosryhmätoimijoiden näkemyksiä nuorten hyvinvoinnista ilmiötasolla

- Mielenterveyspulmat
- Nepsyhaasteet
- Someahdistus
- Vape
- Koulua käymättömät nuoret
- Koulupoissaolot
- Väkivallan kasvu
- Liikkumattomuus
- Keskenjääneet opinnot
- Päihdeongelmat
- Nikotiini- ja tupakkatuotteet
- Sosiaalisten kontaktien vähyys
- Ahdistuneisuus
- Empatiakyvyn puute
- Nuorisotyöttömyys
- Maahanmuuttajien haasteet
- Polarisaatio
- Vasikoimisen pelko
- Kouluruokailun väliin jättäminen

Hyvinvointisuunnitelman 2021 – 2025 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

**Alla on koottu tilastojen, työryhmien,
ammattilaisten perusteella tärkeimpiä nostoja.**

NUORET

- Itsensä yksinäisiksi kokevien yläkoululaisten määrä laskenut
- Elämäänsä tyytyväisten nuorten osuus on kasvanut (8.-9.lk ja lukiolaiset)
- Vain noin puolet syö koululounaan päivittäin
- Harrastaminen on ollut hyvällä tasolla eli lähes jokainen ilmoittaa harrastavansa jotakin.
- Erilaisilla harrastamisen hankkeilla on lisätty harrastamisen tarjontaa sekä mahdollisuuksia harrastaa heti koulupäivän jälkeen.
- Syrjäytymisriskissä olevien nuorten määrä on kasvanut.
- Etsivän nuorisotyön ja starttipajan tarve kasvanut. Haasteet moninaisia.
- Nuorten rikollisuus on kasvanut
- Matalankynnyksen tukipalveluita tarvittaisiin kuntaan
- Fyysinen kunto (8.lk) 46%:lla heikolla tasolla
- Nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden kokeilut yhä nuoremmilla

Palveluita ja toimintamalleja, joilla Ikaalisissa vastataan monialaisesti nuorten tuen tarpeeseen

Vanhusneuvosto

Vammaisneuvosto

Nuorisovaltuusto

Hyvinvointitoimikunta

Hyvinvointityöryhmä

Ehkäisevä päihdetyö
EPT

Nuorten ohjaus- ja
palveluverkosto NUOPA

Perhekeskusverkoston
ohjausryhmä PEKE

Opiskeluhuollon
ohjausryhmä OHR

Liikunnan ja elintapojen
edistämisen työryhmä
ELLI

Hyvinvointisuunnitelma ja sen painopisteet vuosille 2026 – 2029

1. PAINOPISTE: hyvinvointia tukevat palvelut

Tavoite 1. Edistää keskeisiä hyvinvointia tukevia elintapoja (uni, ravitsemus ja liikkuminen)

Tavoite 2. Tukea mielen hyvinvointia ja päihteettömyyttä

2. PAINOPISTE: Osallisuus ja yhteisöllisyys

Tavoite: Kehittää kuntalaisten osallistumista ja lisätä yhteisöllisyyttä

3. PAINOPISTE: Turvallinen arki ja ympäristö

Tavoite: Arjen turvallisuuden vahvistaminen

Nuorten hyvinvointia ja elinoloja edistetään laajan hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 painopisteiden ja tavoitteiden mukaisesti

PUNKAL Aidun

Tietoja keräsi: Tiina Mäkiranta, Sara Halme, Päivi Paija

Kuvaus nuorten tilanteesta Punkalaitumen kunnassa

Palveluita ja toimintamalleja nuorille Punkalaitumella

Kuntakortti Punkalaidun

PUNKALAUDUN

Väestömäärä 2609 (31.12.2024)

Väestöennuste

2030	2393
2040	2235

Ikärakenne (31.12.2024)

Alle 18-vuotiaiden osuus	15,2%
18-64-vuotiaiden osuus	47,4%
Yli 65-vuotiaiden osuus	37,4%

Koulutustasomittain (31.12.2023) 300,9

Huoltosuhde demog. (31.12.2024) 97,8

Taloudellinen huoltosuhde (31.12.2023) 183,7

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista 48,6

HYTE-kerroin €/asukas 18,3

Erityispiirteet

- Ikäihmisten suuri määrä
- kulkemisen haasteet haja-asutusalueella
- Tavoittavat ja vaikuttavat kunnan peruspalvelut
- Yhdyspintatyöskentelyn tiivistämisessä tarpeita konkretiatasolla, työryhmiä on paljon resurssit rajalliset työryhmyöskentelyihin pienessä kunnassa

Vahvuudet

- Kunnan ketterä toimintakulttuuri, yhteistyö toimijatahojen välillä
- Kolmannen sektorin voima
- Turvalliseksi koettu ympäristö
- Laadukkaat ja ajanmukaiset kuntapalvelut

Heikkoudet

- Sijainti hyvinvointialueen reunalla
- Joukkoliikenne, etäisyydet
- Pienen organisaation haavoittuvuus

Uhat

- Sosiaali- ja terveystalvaeluiden saatavuus, lähipalveluiden karkaa liian kauas
- Kuntalaisten ikääntyminen, yksinäisyys
- Joukkoliikennemahdollisuuksien niukkuus
- TE-uudistus
- Väistökehitys, nuorten mielenterveys

Mahdollisuudet

- Elinvoima
- Yhteisöllisyys
- Digitalisaatio
- Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet

- Yksilöllisten valintojen mahdollistaminen
- Liikkumisen ja arkiaktiivisuuden edistäminen
- Mielen hyvinvoinnin edistäminen
- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Pirkanmaan
hyvinvointialue

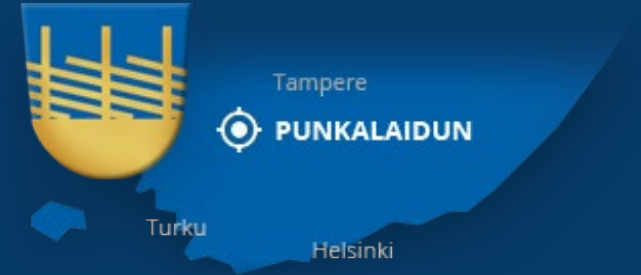

Lisätiedot:

Tiina Mäkiranta, hallintojohtaja
040 138 2312, tiina.makiranta@punkalaidun.fi

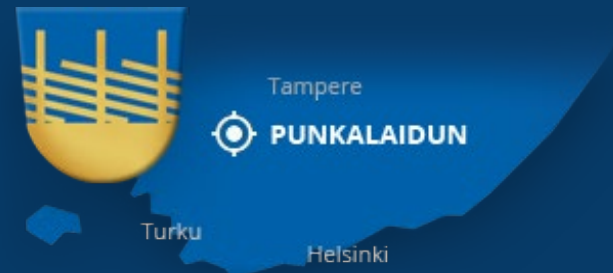

Punkalaitumen tilannekuva

- Nuorten hyvinvoinnin edistäminen tarvitsee paikallista ja ajantasaista tietoa. Punkalaitumen tilannekuva kokoaa yhteen kouluterveyskyselyn, nuorisokyselyn ja hyvinvointikertomuksen keskeiset havainnot siitä, miten nuoret voivat.
- Tilannekuvan avulla tunnistetaan sekä vahvuuksia että kohtia, joissa tarvitaan varhaista tukea, tiiviimpää yhteistyötä ja käytännön toimenpiteitä.
- Nuorten määrät Punkalaitumella:
  - Yläkoulussa 81 oppilasta
  - Toisella asteella 79 oppivelvollista, joista Punkalaitumen lukiossa 51 opiskelijaa
  - Etsivän nuorisotyön asiakkuudessa noin 20 nuorta
  - Työttömien nuorten määrä n. 30 (tilanne 10/2025)

Tilannekuva

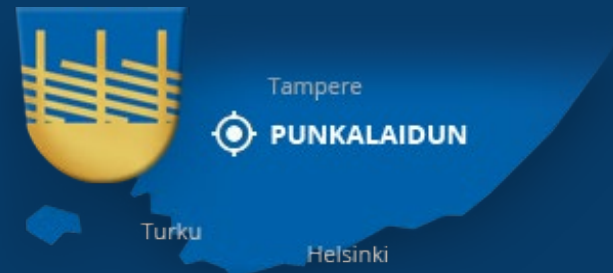
Mielen hyvinvointi	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 8.–9.lk 28 %	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 8.–9.lk 19 %
Harrastaminen	Harrastaa jotakin ainakin kerran viikossa 8.–9.lk 91 %	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 8.–9.lk 20 %
Digi ja arki	Liialliseksi koettu netin käyttö 8.–9.lk 10 %	Keskustelee usein vanhempiensa kanssa koulupäivästä 8.–9.lk 50 %
Ravitsemus ja terveys	Syö koululounasta päivittäin 8.–9.lk 58 %	Koululounasta on tarjolla riittävästi 8.–9.lk 76 %
Sosiaaliset suhteet	Tuntee itsensä yksinäiseksi 8.–9.lk 14 %	Ei ole kiusattu koulussa lukukauden aikana 8.–9.lk 67 %
Turvallisuus	Tuntee, että koulussa on turvallinen olo 8.–9.lk 89 %	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 8.–9.lk 8 %
Koulu ja tuki	Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa 8.–9.lk 45 %	Harrastaa jotakin ainakin kerran viikossa Vertailu: Punkalaidun 91 % Pirha 82 % koko maa 80 %

Indikaattori on merkitty-punaisella, jos kehitys onheikentynyt viime vuosina, vihreällä jos suunta onparantunut.

Mustalla ovat luvut, joille eiole selvää trendiä tai joissamuutos on vähäinen.

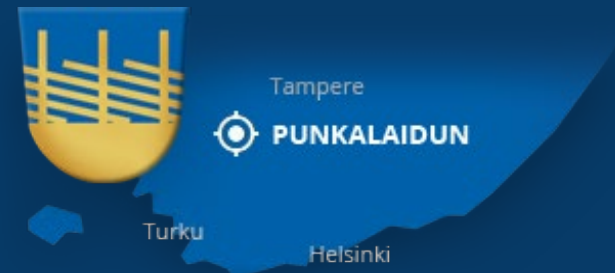
Kouluterveyskyselyn-vertilu perustuu pääosin-vuosiin 2023–2025.

Tilannekuva

Nuorten palvelut	Nuorisokysely 2026: 32 % on tyytyväinen nykyisiin nuorten palveluihin, 17 % tyytymätön ja puolet ei osaa sanoa.	➔ Palvelujen tunnettuutta ja nuorten kuulemista on vahvistettava.
Vapaa-aika	Toivotuimmat Harrastamisen Suomen mallin sisällöt ovat kuntosalikurssi (35 %), ruuanlaitto ja leipominen (32 %) sekä kirjaston tai kylän tapahtumat (23 %).	➔ Nuoret toivovat liikunnan rinnalle myös kulttuuri- ja arjen taitoja.
Päihteet ja nikotiini	61 % ei ole kokeillut tai käyttänyt päihteitä viimeisen vuoden aikana. Alkoholia ilmoitti käyttäneensä 39 %. Vapea käyttää päivittäin 3 % ja nuuskaa tai nikotiinipusseja päivittäin 4 %.	➔ Ehkäisevä päihdetyö ja nikotiinituotteisiin puuttuminen ovat edelleen tärkeitä.
Kiusaaminen	Nuorisokyselyssä 11 % kertoo tulleen kiusatuksi viimeisen vuoden aikana. Kiusaaminen painottuu kouluun.	➔ Turvallinen arki ja nopea puuttuminen ovat edelleen keskeisiä.
Hyvinvointikertomuksen ilmiöt	Paikallisina havaintoina korostuvat koulun jälkeisten aktiviteettien tärkeys, mielenterveyspalvelujen puute, koulupoissaolot, kouluruoan väliin jääminen ja syrjäytymisvaarassa olevat nuoret.	➔ Monialaisessa työssä tarvitaan sekä ennaltaehkäisyä että kohdennettua tukea.

Lisähavaintoja Kouluterveyskysely/Nuorisokysely

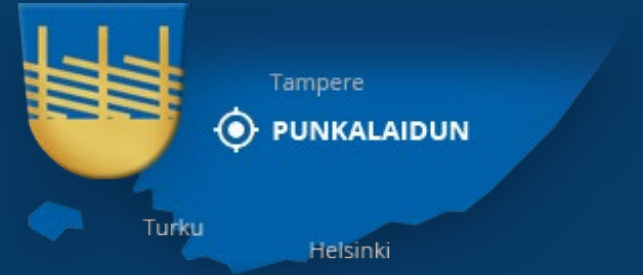

Teema	Kouluterveyskysely 2025 Punkalaitumen Yhteiskoulu (8.-9. lk)	Nuorisokysely 2026 Punkalaidun (7.-9. lk + lukio)
Mielen hyvinvointi ja resilienssi	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 28 % 2021: 25 % 2023: 19 % 2025: 28 % Koulu-uupumus 25 % 2021: 22 % 2023: 11 % 2025: 25 %	Kokee olonsa yleensä tosi hyväksi tai ihan ok:ksi 87,7 % Tosi hyvä 29,8 % + ihan ok 57,9 % Harvoin tai ei ollenkaan kuulluksi aikuisen taholta 6,1 %
Harrastaminen ja vapaa-aika	Harrastaa jotakin ainakin kerran viikossa 91 % Vuoden 2025 tulos Syö aamupalaa joka aamu 57 % 2021: 50 % 2023: 58 % 2025: 57 %	Harrastaa säännöllisesti vähintään kerran viikossa 64,9 % Useita kertoja viikossa 49,1 % + kerran viikossa 15,8 % Ei harrasta mitään 27,2 %
Sosiaaliset suhteet	Tuntee itsensä yksinäiseksi 14 % 2021: 12 % 2023: 13 % 2025: 14 % Voi olla koulussa oma itsensä 82 % Vuoden 2025 tulos	On kaveri/kavereita, joiden kanssa viettää vapaa-aikaa livenä 86,8 % Tuntee olonsa yksinäiseksi 5,3 %
Aikuisten tuki ja osallisuus	Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista 45 % 2021: 61 % 2023: 73 % 2025: 45 % Opettajat kannustavat kertomaan mielipiteensä oppitunnilla 59 % 2021: 82 % 2023: 78 % 2025: 59 %	Kokee, että aikuinen kuuntelee usein 57,0 % Perhe tai ystävät tärkein tuki vaikeuksissa 79-81 % Perhe 78,6 %, ystävät 81,3 %
Turvallisuus ja kouluarki	Tuntee, että koulussa on turvallinen olo 89 % Vuoden 2025 tulos Ei ole kiusattu koulussa lukukauden aikana 67 % Vuoden 2025 tulos	Melko tai erittäin tyytyväinen nuorten palveluihin 32,5 % Erittäin tyytyväinen 4,4 % + melko tyytyväinen 28,1 % Melko tai erittäin tyytymätön nuorten palveluihin 17,5 %
Palvelutarpeet ja kehittämisideat	Terveystarkastus oli yksilöllinen ja keskusteleva 47 % 2023: 71 % 2025: 47 % Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana 16 % 2021: 20 % 2023: 21 % 2025: 16 %	Eniten toivottu uusi harrastamisen sisältö Kuntosalikurssi 34,8 % Muita toivottuja sisältöjä Leivonta / ruuanlaitto 31,5-43,7 % Nuorisotila + Harrastamisen Suomen malli

Kouluterveyskyselyn prosentit on merkitty punaisella, jos kehitys on mennyt viime vuosissa huonompaan suuntaan, vihreällä jos parempaan suuntaan.

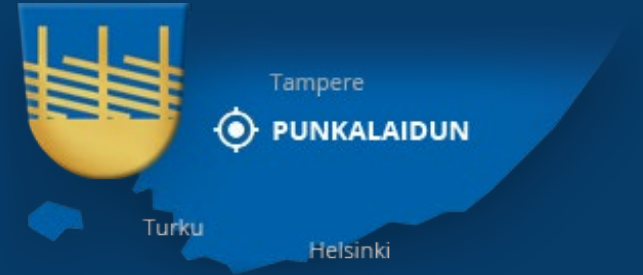
Mustalla ovat vuoden 2025 tai 2026 luvut, joissa ei ole vertailusarjaa tai muutos ei ole selkeä. Nuorisokysely 2026 on yhden mittauskerran aineisto.

Keskeiset havainnot nuorten arjesta

- Punkalaitumella nousevat esiin samanaikaisesti vahva harrastuneisuus ja turvallisuuden kokemus. Samalla tunnistetaan kuitenkin haasteita mielen hyvinvoinnissa, kouluruokailussa, poissaolojen ehkäisyssä sekä nuorille suunnattujen palvelujen tunnettuudessa.
- Pitkät etäisyydet ja joukkoliikenteen puute vaikeuttavat nuorten arkea eri elämänvaiheissa ja voivat rajoittaa osallistumismahdollisuuksia.
- Nuorten elämässä ilmiölähtöisyys on merkittävä asia, joka tulisi huomioida monialaisessa työskentelyssä.
- Tavoitteet eivät synny irrallaan, vaan ne rakennetaan paikallisen tiedon, nuorten äänen ja kunnan hyvinvointiohjelman pohjalta. Näin toimenpiteet voidaan kohdentaa asioihin, jotka vaikuttavat suoraan nuorten arkeen ja tulevaisuuteen.

Palveluita nuorille Punkalaitumella

Kesätyöllistäminen

Ohjaamo yhteistyö

Ennaltaehkäisevä
nuorisotyö (Hankkeet:
Harrastamisen Suomen
malli, Koulunuorisotyö,
Alakoulujen liikuntapolku)

Hyvinvointineuvonta

Minun tiimini –
toimintamalli

Asiointipiste: matalan
kynnyksen
ohjaamispaikka

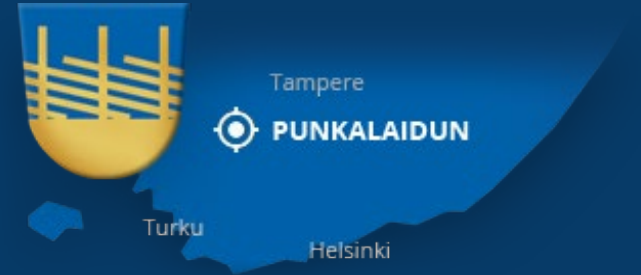
Ankkuri

Opiskelijahuollon palvelut

Etsivä nuorisotyö

Lanupe –verkosto
(monialainen yhteistyö)

Monialainen yhteistyöryhmä: Lanupe

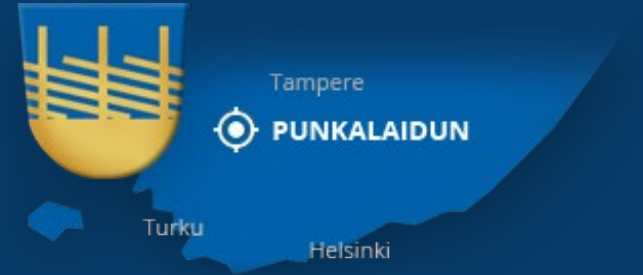
- Punkalaitumen LANUPE-ryhmä
- Hyvinvointipäällikkö (koollekutsuja), hallintojohtaja, nuoriso-ohjaaja, rehtori, koulun johtajat, varhaiskasvatusjohtaja, terveydenhoitaja ja koulukuraattori, 4H toiminnanjohtaja, MLL:n puheenjohtaja, seurakunnan nuoriso-ohjaaja, nuorisovaltuuston edustaja, koulunuorisotyöntekijä, Pirkanmaan hyvinvointialue (useita henkilöitä eri palvelulinjoilta)
- 9§ lain mukaiset tehtävät:
  1. Koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi;
  2. Edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta;
  3. Edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi

Etsivä nuorisotyö

- Nuoriso-ohjaajan työajasta 50% Etsivää nuorisotyötä ja 50% perusnuorisotyö
- Tavoitetaan nuori ja ohjataan sellaisen palvelun ja tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan.
- Edistetään pääsyä koulutukseen, työmarkkinoille ja harrastusten piiriin.

Opiskelijahuollon palvelut

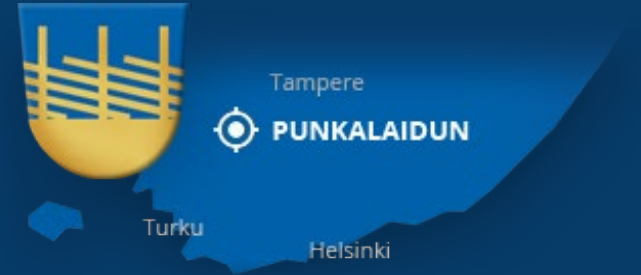
- Kouluterveydenhuolto, koulupsykologi, koulukuraattori (Pirha)
  - Nivelvaiheen tuki (opiskelijahuolto ja etsivä, Valpas)
  - Yhteisöllinen opiskeluhuolto
- ➔ Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko kouluyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä kouluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteuttavat kaikki opiskeluhuollon toimijat. Yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä tehdään koulun ja oppilaiden tarpeista lähtien ja ajankohtaisiin ilmiöihin vastaten.

Ankkuritoiminta

- Ankkuritoiminnan painopiste on alle 15-vuotiaissa nuorissa. Varhaisen puuttumisen kautta ennalta estetään alaikäisten rikollista käyttäytymistä ja ohjataan osapuolia tarvittaessa avun ja tuen piiriin. Toiminnassa ovat mukana poliisin lisäksi nuorisotyö, sosiaalipalvelut ja sovittelutoimisto.
- Ankkuritoimintaan Punkalaitumelta osallistuu nuoriso-ohjaaja.

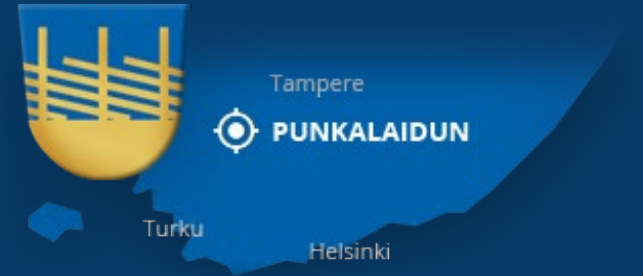

Matalan kynnyksen ohjaamispaikka: asiointipiste

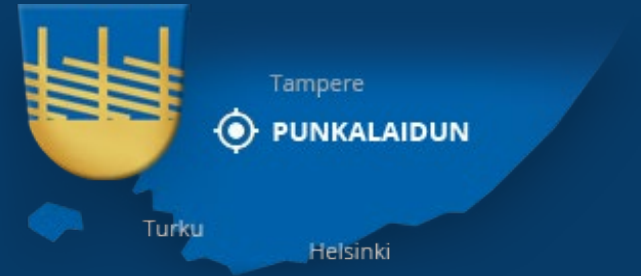
- Asiointipiste tarjoaa ohjausta ja neuvontaa mm. Kela-asioinnissa ja työttömille suunnatuissa palveluissa sekä ohjausta sähköisten palveluiden käyttöön.
- Asiointipiste toimii ilman ajanvarausta ja on maksuton.
- Palvelupiste sijaitsee keskeisellä paikalla, Punkalaitumen kirjastolla, lähellä kouluja ja nuorisotilaa.

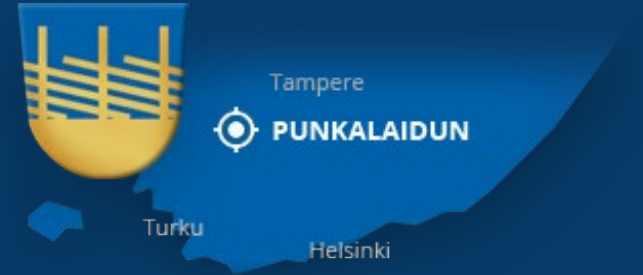
Minun tiimini -toimintamalli

- Monialaista yhteistyötä asiakaslähtöisesti, ennaltaehkäisevästi ja palveluita yhteensovittaen.
- Nuoren kannalta keskeiset toimijat kootaan yhteen yhteisen ymmärryksen ja suunnitelman luomiseksi.
- Tavoitteena on tarjota asiakkaalle hänen tarvitseman tuki oikea-aikaisesti sekä lisätä selkeyttä toimijoiden kesken ja vähentää päällekkäisiä tukitoimia

Hyvinvointineuvonta

- Punkalaitumella hyvinvointineuvonnassa asiakas saa tietoa paikkakunnan erilaisista palveluista ja niiden vaikutuksista hyvinvointiin sekä tarvittaessa myös konkreettisen ohjeistuksen esim. liikunnan, lukuharrastuksen tai yhdistystoimintaan osallistumisen aloittamisesta.
- Neuvonta voi olla yksittäinen kerta tai tarvittaessa sovitaan seurantakäynneistä. Neuvonta voidaan tehdä myös puhelimitse tai etäyhteydellä. Neuvontaan voi tulla yksin, perheen kanssa tai vaikkapa ystäväporukalla.
- Hyvinvointineuvontaan pääsee täyttämällä hyvinvointilähetteen.

Kesätyöllistäminen

- Nuorten työllistymistä tuetaan kunnassa monin eri keinoin.
- Punkalaitumen kunta palkkaa vuosittain nuoria kesätyöntekijöitä kunnan eri yksiköihin. Etusijalla ovat ne nuoret, jotka eivät ole olleet aikaisemmin kunnalla kesätyöissä, näin halutaan tarjota mahdollisuutta kaikille saada kokemusta työelämästä.
- Kunnan alueella toimivilla yrityksillä, järjestöillä ja yhdistyksillä on mahdollisuus hakea tukea kunnalta nuoren kesätyöntekijän palkkaamiseen.
- Kunta tekee yhteistyötä paikallisen 4H-yhdistyksen kanssa, joka on sitoutunut tarjoamaan nuorille kesätyömahdollisuuksia. Lisäksi yhdistys järjestää mm. Ajokortti työelämään koulutusta.

Ennaltaehkäisevä nuorisotyö

Hankkeet:

Harrastamisen Suomen malli

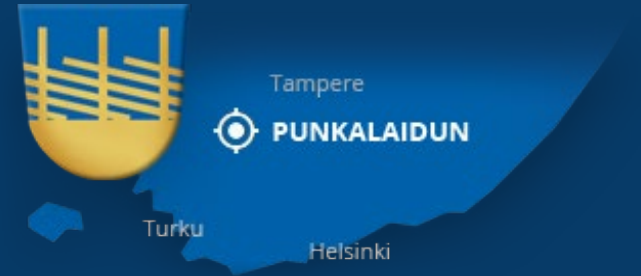
Etsivä nuorisotyö

Harrastustoiminta

Koulunuorisotyö

Alakoulujen liikuntapolku

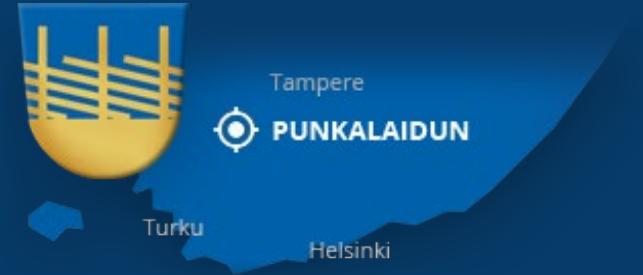

Ohjaamo yhteistyö Sastamala

- Ohjaamo tarjoaa ohjausta ja neuvontaa alle 30-vuotiaille erilaisissa mieltä askarruttavissa asioissa kuten raha-asioihin, asumiseen, koulutukseen, työnhakuun tai vapaa-aikaan liittyen.
- Sastamalan kaupunki ja Punkalaitumen kunta ovat muodostaneet työllisyysalueen sisälle yhteistoimintasopimuksen mukaisen vastualueen.

Nuorten työpajatoiminta

- Nosturi –hanke toimi kunnassa vuosia, tavoitteena oli ehkäistä nuorten syrjäytymistä, edistää koulutuspolulle kiinnittymistä, vahvistaa osallisuutta sekä vähentää nuorisotyöttömyyttä.
  - Nosturi-toiminnan kautta järjestettiin säännöllistä viikkotoimintaa kaikille kohderyhmään kuuluville paikkakuntalaisille nuorille.
  - Nosturi toiminta oli avointa ryhmätoimintaa, mutta valtaosa toiminnassa mukana olleista oli kuntouttavan työtoiminnan sopimuksella. Hyvinvointialue uudistuksen myötä ja KuTyn siirtyessä hyvinvointialueiden vastuulle, toiminta lakkasi osallistujien määrän vähenemisen vuoksi.
  - KuTy/muu vastaava toiminta 2027?
- ➔ Pienten kuntien nuorten työpajatoimintaa tullaan ohjaamaan tulevaisuudessa useamman pienen kunnan muodostaman verkostomaisen pajan suuntaan.

Muut palvelut

- Kirjasto
- Kulttuuri
- Liikunta
- Kotoutumispalvelut
- Työllisyyspalvelut
- Punkalaitumen vuokra-asunnot
- Kansalaisopisto – Sataopisto, maksuton kurssi työttömille
- Yhteisöllisyys ja laaja yhdistyskenttä

Hämeenkyrö

Arvio hämeenkyröläisten nuorten palvelutarpeesta

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä §16

Tym lain 16 § mukainen arvio

- Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 16 §

Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle. Nuorten työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.

Toimintaedellytyksiä järjestäessään työvoimaviranomainen laatii arvion alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta. Työvoimaviranomainen neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelun järjestämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi. Palvelun tulee olla nuorten helposti saavutettavissa.

Työvoimaviranomaisen on varmistettava, että sen toimialueen yhteispalvelulla on sovittuna palveluiden ja toiminnan yhteensovittamisesta vastaava henkilö. Yhteispalvelun osapuolet sopivat yhteispalvelun organisoinnista ja kustannusten jaosta.

Lasten ja nuorten muut suunnitelmat

- Lastensuojelulaki 12 §
  - Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.
  - Yhdistetty Hämeenkyrön laajaan hyvinvointisuunnitelmaan 2025-2029.
- Nuorisolaki 9 §
  - Kunnassa on toimittava monialainen yhteistyöverkosto jonka tehtävänä on koota ja arvioida tietoja nuorten tilanteesta alueellaan, sekä edistää nuorille suunnattujen palveluiden yhteensovittamista ja yhteistyötä.
  - Yhdistetty Hämeenkyrön perhekeskuksen ohjausryhmän toimintaan.

Väestö

- Hämeenkyrön väestö ikääntyy
- Väestön ikärakenteen muuttuessa myös kuntalaisten tarpeet muuttuvat. Väestön ikääntyessä esteettömyys ja saavutettavuus on tärkeää ottaa entistä enemmän huomioon. Vastaavasti nuorten ikäluokkien vähentyessä on niiden palveluita pystyttävä tarkastelemaan kriittisesti, mutta samalla huomioimaan valtakunnallisestikin kasvava väestön psyykkinen pahoinvointi ja palvelutarpeet.

	2010	2015	2020	2024	Ennuste 2030	Ennuste 2040
0 - 6-vuotiaat	860	873	743	628	573	598
7 - 15-vuotiaat	1 185	1 181	1 124	1 171	971	841
16 - 24-vuotiaat	944	874	802	810	829	654
25 - 64-vuotiaat	5 537	5 448	5 148	5 076	4 856	4 988
65 - 74-vuotiaat	1 003	1 275	1 431	1 402	1 423	1 329
75 - 84-vuotiaat	707	710	773	943	1 150	1 190
yli 85 vuotiaat	253	306	323	318	399	649
Väestö 31.12.	10 489	10 667	10 344	10 348	10 201	10 249

Yleiskuva nuorten tilanteesta 2025

- Nuorten aikuisten määrä pysynyt vakaana, mutta määrä vähenee tulevaisuudessa
- Taloudellinen tilanne ja kokemus siitä huonontunut
- Turvallisuuskokemus heikentynyt
- Liikunta-aktiivisuus lisääntynyt
- Päihteiden käyttö vähentynyt
- Syrjäytymisriskissä olevien määrä kasvanut
- Merkittävimmät muutokset
  - Oppivelvollisuuden nosto
  - Työllisyyspalveluiden uudistus
  - Hyvinvointialueuudistus

Kohdennetut palvelut

- Etsivällä nuorisotyöllä on ajalla 1.1.-31.12.2025. yhteydenottopyyntöjä 98 ja tavoitettuja 78
- Starttivalmennuksessa on samalla ajalla ollut 18 asiakasta.
- Ohjaamo toimii keskiviikkoisin klo 14-17.
- Tavattavissa mm. Saskyn koulutusohjaaja, työvoimaviranomainen, etsivä nuorisotyö, starttivalmentaja, nuorisotyöntekijä, Pirhan sosiaaliohjaaja
- Asiakkaita ohjaamossa on käynyt v. 2025 13

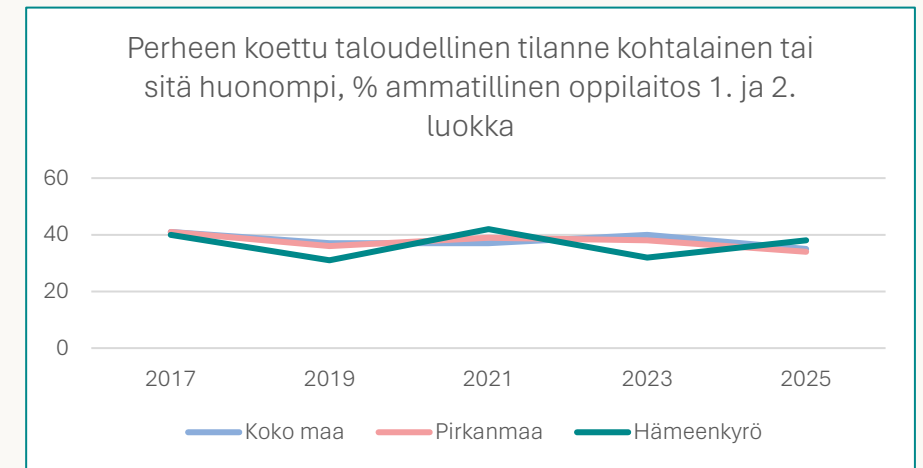
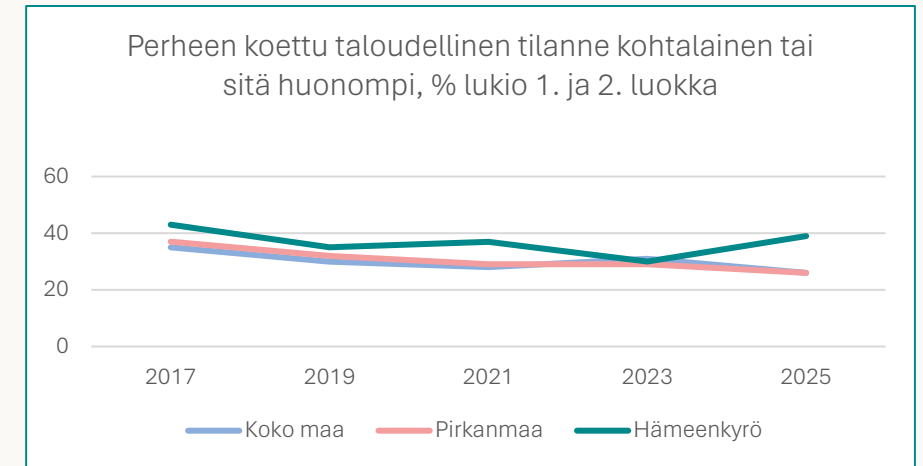
Koulutus ja työllisyys

- Nuoria 15–28-vuotiaita oli 1193 henkilöä vuonna 2024.
- Alle 30-vuotiaita työnhakijoita oli joulukuussa 2025 120, joista työttömänä 69.
- Syrjäytymisriskissä olevien osuus nuorista on tilastojen mukaan vuonna 2023 ollut noin 15,3 % eli noin 181 nuorta.
- Arvio koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevista 15–28-vuotiaista vuonna 2023 oli maksimissaan 115 nuorta.
- Hämeenkyröläisiä 16–24-vuotiaita nuoria kuntoutusrahan saajina vuonna 2023 oli 69 hlöä.
- Kelan maksaman perustoimeentulotuen saajia vuonna 2024, jossa hakija tai puoliso alle 25-vuotta oli 74 kotitaloutta.
- Vuoden 2024 tilastotiedon mukaan 18–24-vuotiaista 76 sai perustoimeentulotukea.
- Vuoden 2025 tilaston mukaan tulottomia hämeenkyröläisiä perustoimeentulonsaajia 18-64v oli 37.

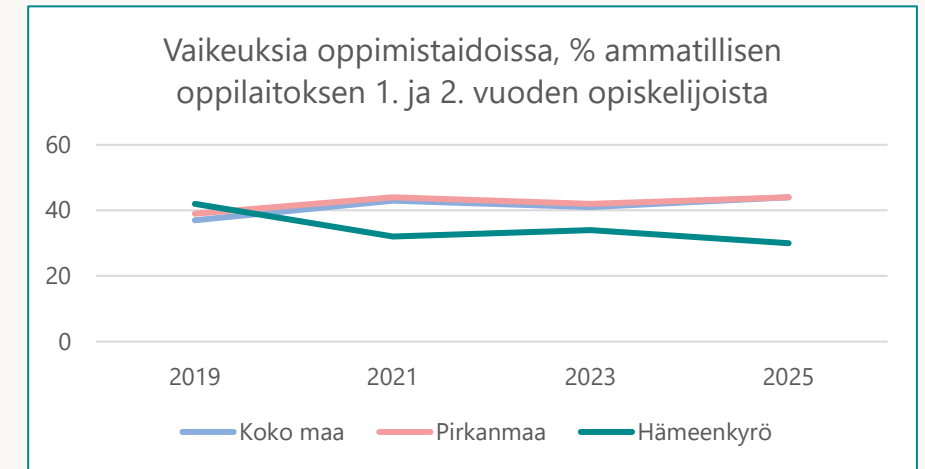
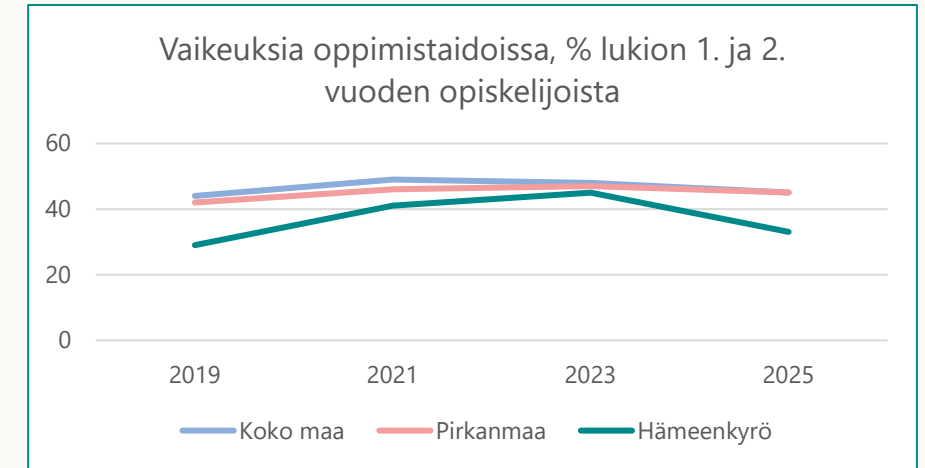
Nuorten taloudellinen tilanne

- Hämeenkyrön toisen asteen opiskelijoiden koettu taloudellinen tilanne on mukautunut alueellisia muutoksia, mutta viimeisimmässä 2025 tiedonkeruussa Hämeenkyrön tulokset ovat kääntyneet huonompaan suuntaan.
- Vuoden 2025 tiedonkeruun perustella Hämeenkyrön toisen asteen opiskelijoista lähes 40 % kokee perheensä taloudellisen tilanteen kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi.
- Puhti-raportin mukaan maksuhäiriömerkinnät nuorilla aikuisilla ovat Hämeenkyrössä yleisempiä kuin Pirkanmaalla keskimäärin.

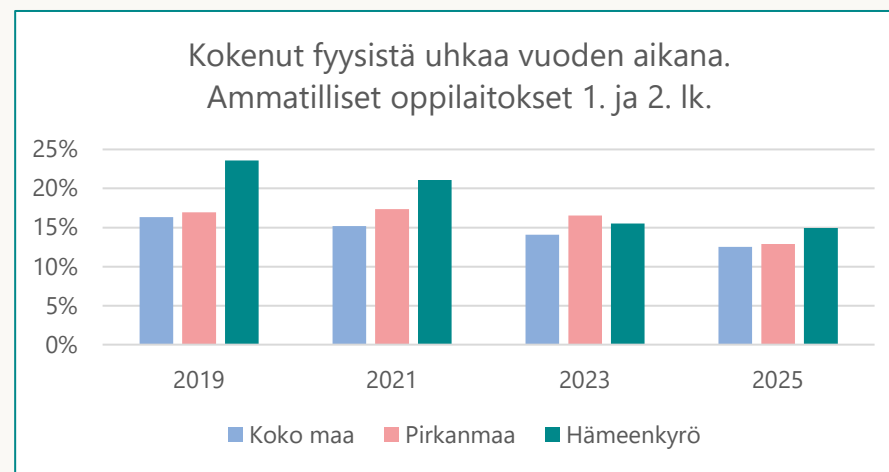
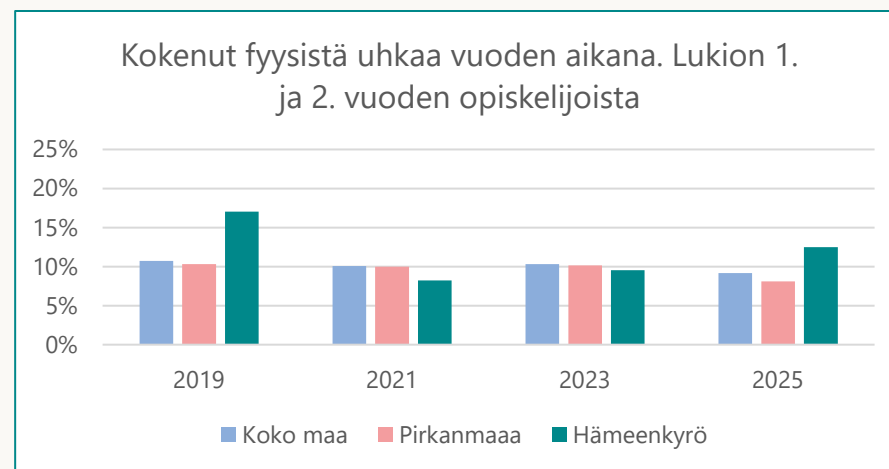
Nuorten oppimisen vaikeudet

- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen korkeat tuen määrät ja haasteet opiskelussa eivät erotu Hämeenkyrön toisen asteen opinnoissa.
- Sekä lukiossa (33 %) että ammatillisissa oppilaitoksissa (30 %) vaikeudet oppimistaidoissa ovat verraten harvinaisempia kuin Pirkanmaalla (~44 %) tai koko maassa (~44 %).

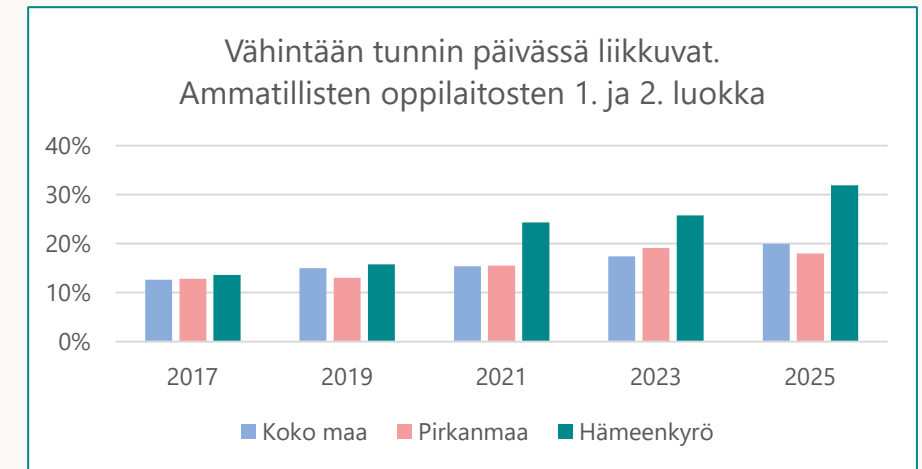
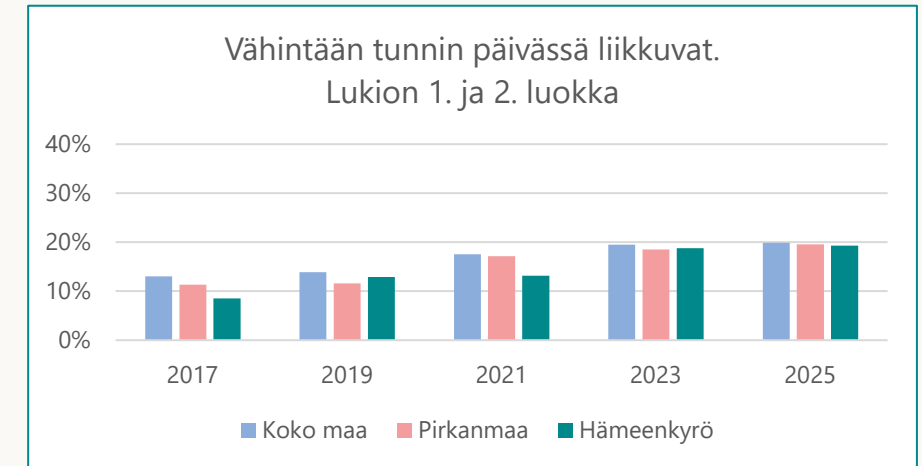
Väkivalta

- Koulukiusaaminen ei ole valtuustokauden 2021–2025 aikana ollut merkittävää toisen asteen oppilaitoksissa. Kouluterveyskyselyn mukaan kuitenkin yksittäiset kiusaamiskokemukset ovat vuonna 2025 lisääntyneet. Myös fyysistä uhkaa (~14 %) ja seksuaaliväkivaltaa kokeneiden määrä (Lukio 11 %) ovat lievässä nousussa.
- Pienten vastaajamäärien vuoksi myös prosentuaaliset vaihtelut ovat Hämeenkyrössä helposti suuria.
- Nuorten kokema ja tekemä väkivalta on valtakunnallisten tutkimusten mukaan raaistunut viime vuosina.

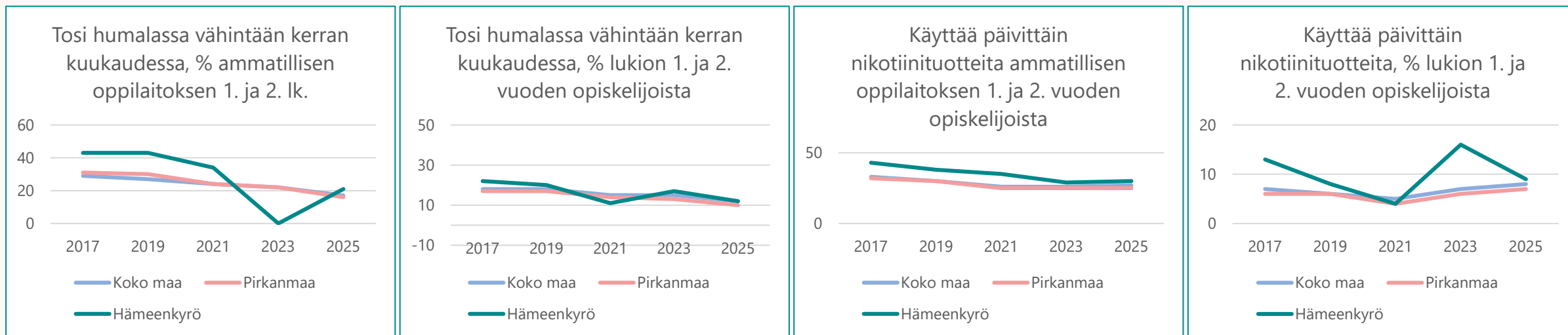
Liikkuminen ja ylipaino

- Nuorten aikuisten ylipainosta ei ole enää saatavilla tietoa julkisista lähteistä, koska tietoa ei kerätä osana kouluterveyskyselyä ja FinLapset tiedonkeruu päättyy 16 ikävuoteen. Vuoteen 2023 asti ei Hämeenkyrö erotu voimakkaasti valtakunnallisesti tai alueellisesti ylipainoisten nuorten määrissä.
- Liikunnan harrastaminen on Hämeenkyrössä kouluterveyskyselyn ja Puhti-tiedon mukaan hyvällä tasolla.

Päihdetilanne

- Nuorten aikuisten päihteiden käyttö on kouluterveyskyselyn mukaan laskusuuntaista.
- Nykyisellään ainut nouseva päihde ovat nikotiinipussit. Sen käyttö korostuu ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. luokkalaisissa, joista 37 % käyttää nikotiinipusseja nykyisin. Myös arkihavainnot oppilaitoksissa tukevat kyselyn mukaista nousua nikotiinipussien käytössä.
- Kuten valtakunnallisestikin on humalahakuisen juomisen sekä huumekekeiluiden määrä laskeva. Samoin niiden nuorten määrä, jotka eivät käytä lainkaan päihteitä, määrä on lisääntynyt.
- Nuorten aikuisten päihteiden käytössä on havaittavissa polarisoitumista.

Nuorten hyvinvoinnin edistäminen

- Nuorten hyvinvointia ja elinoloja edistetään laajan hyvinvointisuunnitelman 2025-2029 mukaisesti.
- Laaja hyvinvointisuunnitelma toimeenpannaan hyvinvointiohjelmalla
  - Neljä painopistettä
    - Arjen turvallisuus ja saavutettava elinympäristö
    - Liikkuminen ja aktiivisuus
    - Hyvinvointia edistävät valinnat
    - Osallisuus ja yhteisöllisyys
  - Jokaisella painopisteellä viisi tavoitetta
    - Tavoitteista 6 linkittyvät suoraan nuoriin liittyviin ilmiöihin
    - Tavoitteille asetetaan tarkentavia toimenpiteitä osana vuosittaista raportointia

Hyvinvointiohjelma; nuorten ilmiöt 1/2

Hyvinvointia edistävä valinnat

Tavoite	Toiminnassa olevat käytännöt	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Positiivisten ruokailukokemusten edistäminen	Nuorten monialaiset yhteistyöryhmät.	Kouluruokailun aikaa lisätty keskustan alueella.	Ruokailuaikojen myöhentäminen.
Päihdehaittojen ehkäisy	Etsivä nuorisotyö & Starttivalmennus. Nuorten monialaiset yhteistyöryhmät. Valintojen talo ja Nuorten hyvinvointimessut joka neljäs vuosi.	Valintojen talon toteutus nuorisotyöryhmän yhteistyönä.	Pakka toiminnan aktivointi. Ominjaloin uudistaminen Kipinäksi.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Tavoite	Toiminnassa olevat käytännöt	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta	Ohjaamotoiminta. Etsivä nuorisotyö. Vaikuta!päivä & Työelämäviikko	Hämeenkyrön valoviikko 29.11. - 6.12.2025 toteutetaan yhteisöllisesti.	Vahvistetaan syrjäytymisvaarassa olevien osallisuutta monialaisena yhteistyönä.

Hyvinvointiohjelma; nuorten ilmiöt 2/2

Arjen turvallisuus ja saavutettava elinympäristö

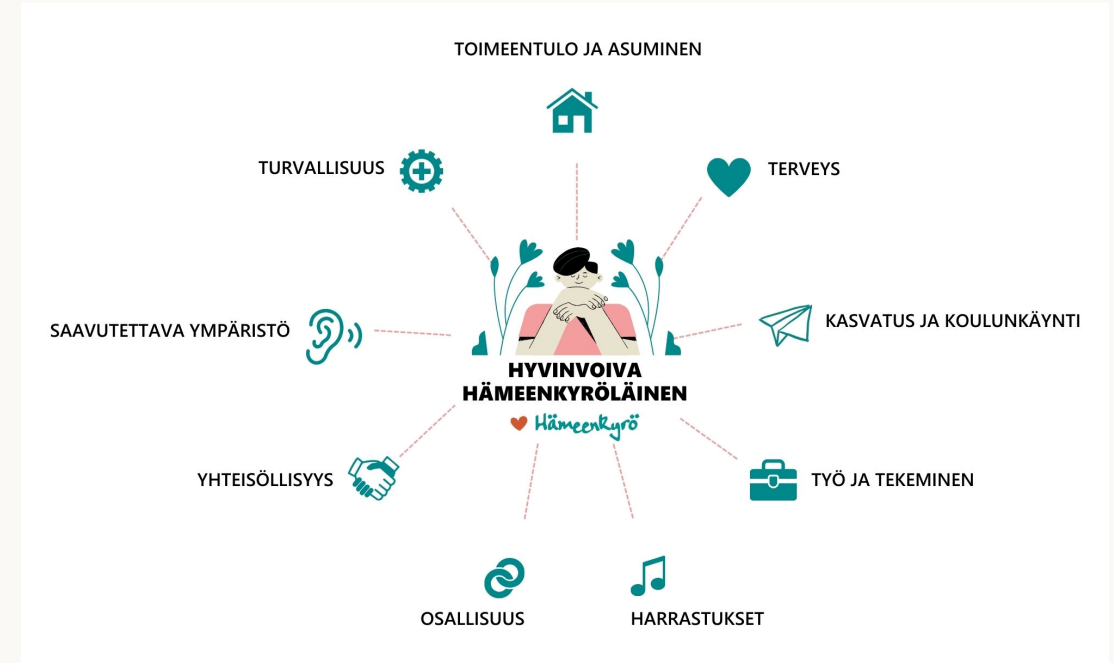
Tavoite	Toiminnassa olevat käytännöt	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Väkivallan ehkäisy kunnan toiminnassa	Etsivä nuorisotyö & Starttivalmennus Nuorten monialaiset yhteistyöryhmät Liikkuva nuorisotyö	Positiivisen pedagogiikan käyttöönotto vakassa ja perusopetuksessa.	Positiivisen pedagogiikan toteuttaminen. Leke-malli varhaiskasvatukseen
Turvallisuuskokemuksen parantaminen	Liikkuva nuorisotyö Etsivä nuorisotyö & Starttivalmennus & Nuorten monialaiset yhteistyöryhmät Valintojen talo & Nuorten hyvinvointimessut joka neljäs vuosi.	Liikkuvan nuorisotyön toteuttaminen.	Turvallisuuskysely. Kriisivalmiussuunnitelmat. Työterveyden sisäilmaterveyden seuranta. Klaaran toiminta

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Tavoite	Toiminnassa olevat käytännöt	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Monilukutaidon edistäminen	Etsivä nuorisotyö & Starttivalmennus Työelämäviikko	Omatoimikirjaston rakentaminen.	Medialukutaidon edistäminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa

Hyvinvointikäsitys

- Osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa 2025-2029 vahvistettiin Hyvinvoiva hämeenkyröläinen hyvinvointikäsitys.
- Käsityksen mukaisesti hyvinvointi koostuu elämän eri osa-alueista
- Korostaa moniammattilliseen yhteistyön tarvetta
- Hyvinvointikäsitystä sanoitetaan tarkemmin osana hyvinvointityötä keväästä 2026 alkaen

Tiedonseuranta

- Indikaattoritietoa ja nuorten ilmiöitä seurataan laajan hyvinvointisuunnitelman mukaisesti osana hyvinvointityön vuosittaista raportointia.
- Ajantasaisesti nuorten ja nuorten aikuisten ilmiötä käsitellään Hämeenkyrön poikkihallinnollisissa työryhmissä.
  - Hyvinvointiryhmä
  - Perhekeskuksen ohjausryhmä
  - Etsivän nuorisotyön ja starttivalmennuksen ohjausryhmä
  - Nuorisotyöryhmä

LISÄTIEDOT

Työllisyys- ja yrityspalveluiden päällikkö
Hanna Rajakoski
hanna.rajakoski@hameenkyro.fi

Hyvinvointikoordinaattori
Tuomo Kallio
tuomo.kallio@hameenkyro.fi

